

ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
กิตติพร พินิจการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2548

ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
กิตติพร พิณิชการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2548

กิตติพร พิณิชการ. (2548). *ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์, อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลกู

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2546 จำนวน 583 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 65 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. นิสิตมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตหญิงและชายมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านบริการนิสิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง
3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
4. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

STUDENTS' S OPINIONS ON THE ENVIRONMENT AT FACULTY
OF DENTISTRY, CHULALONGKORN UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

KITTIPORN PHINIJKARN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

May 2005

Kittiporn Phinijkarn. (2005). *Students' s Opinions on the Environment at Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University*. Master Thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee : Dr. Suwaporn Tungsomworapongs, Dr. Jaruwan Skulkhu.

The purposes of this research were to study and compare students' opinions on the environment at faculty of dentistry, Chulalongkorn University in each and overall aspects : teaching and learning , student activities, student services, physical facilities and relationships among students, classified by gender, years of study, and academic achievement of dental students. Five hundred and eighty three students studying at the faculty of dentistry, Chulalongkorn University in the academic year 2003 were randomly selected as the sampling group. The research instrument used for data collection was a five – rating scale questionnaires of 65 items with the reliability of .94 . The data were statistically analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance and Scheffe's test.

The results of this research were as follows :

1. The environment at faculty of dentistry, Chulalongkorn University as perceived by students in each and overall aspects were appropriate at a moderate level.
2. There were no significant differences in students' opinions between male and female on the environment at faculty of dentistry, Chulalongkorn University in overall aspects. Considering in each aspect, it was found that there was significant difference in the aspect of student services.
3. There were significant differences in students' opinions with different years of study on the environment at faculty of dentistry, Chulalongkorn University in each and overall aspects.
4. There were no significant differences in students' opinions with different academic achievements on the environment at faculty of dentistry, Chulalongkorn University in each and overall aspects.

ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
กิตติพร พินิจการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุน
จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทบวงมหาวิทยาลัย

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
ซึ่งได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความ
เคารพอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์หญิงรำไพ โรจนกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า
รวมทั้ง ดร.ราชันย์ บุญธิมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ดร. พิเชียร อังจันทร์เพ็ญ ที่ได้ให้
ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ซึ่งข้อเสนอแนะของท่านเป็นประโยชน์แก่
ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณาจารย์
เพื่อนร่วมงาน และนิสิตทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและให้ความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยในครั้งนี้
ขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ พี่ ๆ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้มาโดยตลอด

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ การอุดมศึกษา และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้การ
สนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

กิตติพร พินิจการ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม.....	8
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	10
	องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	12
	สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน.....	14
	สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต.....	20
	สภาพแวดล้อมด้านการบริการนิสิต.....	23
	สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่.....	25
	สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน.....	29
	ข้อมูลทั่วไปของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	4(ต่อ) การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	63
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	สรุปผลการวิจัย.....	64
	อภิปรายผล.....	65
	ข้อเสนอแนะ.....	74
	บรรณานุกรม.....	76
	ภาคผนวก.....	85
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ	
	แบบสอบถาม.....	86
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	91
	ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของ	
	แบบสอบถาม.....	96
	ประวัติย่อผู้วิจัย	100

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนิสิตทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ และชั้นปี	38
2	จำนวนของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามชั้นปี.....	41
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	44
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม.....	45
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนเป็นรายข้อ.....	46
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต เป็นรายข้อ	47
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการบริการนิสิต เป็นรายข้อ.....	48
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายข้อ.....	49
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เป็นรายข้อ.....	50
10	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี.....	52
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	53
13	การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	54
14	การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา..	55
15	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	56
16	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	57
17	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการบริการนิสิต จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	58
18	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	59
19	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	60
20	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่.....	61
21	การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในยุคปัจจุบันทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ(มาตรา 6) ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้ให้ความสำคัญกับการจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษา โดยระบุในมาตรา 4 ไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล โดยการถ่ายทอดความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะช่วยหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ได้ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อนักศึกษาได้เข้ามาอยู่ในสถาบันการศึกษา ย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสถาบัน บราวน์ (อรุณี โคตรสมบัติ. 2542 : 1 ; อ้างอิงจาก Brown. 1972) ได้สรุปถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา 5 ประการ ได้แก่

1. ลักษณะของนิสิตนักศึกษา เมื่อเข้ามาสู่สถาบันอุดมศึกษา จะมีผลกระทบต่ออิทธิพลที่สถาบันอุดมศึกษามีต่อประสบการณ์ของเขา
2. ช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาใช้เวลาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้น จะเป็นช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาเกิดพัฒนาการต่างๆ ภายในตัวนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ
3. โปรแกรมที่นิสิตนักศึกษาเลือกเรียน มีอิทธิพลต่อประสบการณ์การพัฒนาตนเองของนิสิต นักศึกษา
4. ปัจจัยในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อกระบวนการของการพัฒนา ได้แก่ กลุ่มนิสิตนักศึกษา ที่พักอาศัย คณาจารย์ และประสบการณ์ในห้องเรียน
5. การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่พัฒนาการของนิสิตนักศึกษานั้น เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ของลักษณะเบื้องต้นของนิสิตนักศึกษา กับความกดดันต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมของสถาบัน

ดังนั้น การที่นิสิตนักศึกษาจะสามารถพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นบัณฑิตที่สังคมต้องการนั้น ย่อมต้องขึ้นกับสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถาบันให้นิสิตนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านวิชาการ ทักษะและทัศนคติ หากมองในด้านจิตวิทยาสังคม สถาบันอุดมศึกษา คือสภาพแวดล้อมที่ช่วยก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวนักศึกษา สำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (สุนทรี ดวงทิพย์. 2543 : 1 ; อ้างอิงจาก Lindgren. 1969)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย ถือกำเนิดจากสำนักฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือน โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อผลิตบุคลากรเข้ารับราชการ ต่อมาทั้งภาคราชการและเอกชน ต้องการบุคลากรในสาขาวิชาต่าง ๆ กว้างขวางมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงแรกมีการจัดการศึกษา 4 คณะ ได้แก่ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540 : 1-2) มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการ กิจกรรมนิสิต และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการเรียนการสอน 18 คณะ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะเศรษฐศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544ก : 24)

การดำเนินงานของคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ.2483 โดย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในตำแหน่งอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ประกาศตั้งแผนกทันตแพทยศาสตร์ ขึ้นเป็นแผนกอิสระซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มีการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ ในระดับมหาวิทยาลัยขึ้นในประเทศไทยมีนิสิตรุ่นแรก จำนวน 8 คน โดยยังไม่มีสถานที่ตั้งของตนเอง จนกระทั่งปีการศึกษา 2493 ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่ตึกทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ซอย 11 และคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้โอนเข้าสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2515 มีบัณฑิตทันตแพทย์จบไปจนถึงปัจจุบัน 2,998 คน คณะทันตแพทยศาสตร์ได้จัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาของคณะทันตแพทยศาสตร์ แบ่งออกเป็น 16 ภาควิชา จัดการศึกษาเป็น 2 ระดับระดับพรีคลินิก คือ นิสิตชั้นปีที่ 1-3 มีจำนวน 6 ภาควิชา คือ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาสรีรวิทยา ภาควิชาชีวเคมี ภาควิชา.เภสัชวิทยา ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาทันต-พยาธิวิทยา และการศึกษาในระดับคลินิก คือ นิสิตชั้นปีที่ 4-6 มี 10 ภาควิชา คือ ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปาก ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์ ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก ภาควิชาทันตกรรมหัตถการ ภาควิชาปริทันตวิทยา ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาทันตกรรมชุมชน ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชาทันตกรรมบดเคี้ยว มีคณาจารย์และบุคลากรทั้งหมด 470 คน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543ข : 2-5) โดยปรัชญาของ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุไว้ว่า คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงที่มุ่งบุกเบิก ค้นคว้าแสวงหาความรู้ใหม่ทางทันตแพทยศาสตร์ อย่างครบวงจร เน้นการปรับปรุง พัฒนา ถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้เหมาะสม และเสริมสร้างคุณธรรมให้บัณฑิตมีความรอบรู้คู่คุณธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543ข : 1)

วัตถุประสงค์ของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดังนี้

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543ข : 16)

1. ผลิตบัณฑิตทางทันตแพทยศาสตร์ ที่มีความรู้ความสามารถระดับสากล เพื่อให้บริการผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นให้บัณฑิตมีความสามารถในการจำแนก จัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพช่องปากและวิธีการเพื่อการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. ผลิตบัณฑิตทางทันตแพทยศาสตร์ ให้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ และรับผิดชอบต่อสังคม ก่อปรด้วยคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งประยุกต์คุณลักษณะเหล่านี้ในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาได้
3. เป็นแหล่งสร้างองค์ความรู้ ผลิตผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีความคิดริเริ่ม และตื่นตัวในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายของชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพช่องปาก
4. จัดระบบการบริหารและให้บริการทั้งด้านทันตกรรมป้องกัน และการรักษาที่ดีที่สุด ถูกต้องตามหลักวิชาการทางทันตแพทยศาสตร์ระดับสากล เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถตามต้องการ และถ่ายทอดวิทยาการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่
5. ให้บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อเผยแพร่และเพิ่มพูนความรู้ทางสุขภาพช่องปากให้แก่สังคม
6. เป็นศูนย์กลางประสานและแลกเปลี่ยนความรู้ สารสนเทศ กับนานาชาติ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาบุคลากร
7. ให้บริการทางวิชาการแก่ทันตบุคลากรทุกระดับ

ในการจัดการศึกษาที่จะให้นิสิตทันตแพทย์บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจำเป็นจะต้องเข้าใจและเอาใจใส่ต่อความต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษา รับฟัง และให้ความช่วยเหลือเมื่อนิสิตมีปัญหาในทางปฏิบัติ การดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะทันตแพทยศาสตร์ จากรายงานวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของนิสิตทันตแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของ สุนทร ระพีสุวรรณ และคณะ พบว่านิสิตทันตแพทย์มีอาการเบื่อหน่ายต่อการเรียนและการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกและห้องปฏิบัติการ มีความวิตกกังวลเนื่องจากการเรียนที่หนักและขาดเวลาพักผ่อน การทำงานในคลินิกเพื่อให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน ทำหน้าที่ของอาจารย์ที่แสดงออกต่อนิสิตในทางลบ (สุนทร ระพีสุวรรณ และคณะ. 2540 : 83) นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 6 พบว่าเนื้อหาในแต่ละรายวิชามีมาก บางรายวิชาซ้ำซ้อนกัน (อัจฉรา นันทะแสง. สัมภาษณ์. 2546) เอกสารประกอบการเรียนมีมากเกินไป นิสิตไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการเรียน ส่วนมากนั่งฟัง

บรรยายแล้วจดตาม และอาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาให้นิสิตเข้าพบ (ชุตีมา สารยกุล. สัมภาษณ์. 2546)

ด้านกิจกรรมนิสิต จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 6 พบว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ใ้จัดประมาณไม่เพียงพอ อาจารย์ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย (อุเทน กล้าอ่อน. สัมภาษณ์. 2546) นิสิตทันตแพทย์ที่เรียนระดับคลินิกมีส่วนร่วมกิจกรรมน้อยมากเนื่องจากตารางเรียนที่จัดให้เต็มเวลา จึงไม่สามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม (ชุตีมา วีระเรืองไชยศรี. สัมภาษณ์. 2546)

ด้านการบริการนิสิต จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 พบว่า ห้องสมุดคณะฯ คับแคบ มีที่นั่งไม่เพียงพอ (อนงค์นาถ นนทสุขเกษม. สัมภาษณ์. 2546) นอกจากนี้ภายใน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของคณะฯ มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน และชำรุด ภายในคณะฯ ไม่มีห้องพยาบาล เพื่อบริการทางด้านสุขภาพ (ดำรง บรรจงศิลป์. สัมภาษณ์. 2546)

ด้านอาคารสถานที่ จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 พบว่า ห้องเรียนไม่เพียงพอ ห้องน้ำมีน้อยมาก ใต้ถุนตึกมีแสงสว่างไม่เพียงพอ (เกยุร ตูลาการวงศ์. สัมภาษณ์. 2546) บริเวณโดยรอบอาคารมีสถานที่นั่งพักผ่อนน้อย ไม่ค่อยมีสถานที่ให้เล่นกีฬา ออกกำลังกาย เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นอาคารและพื้นที่จอดรถยนต์ ไม่มีห้องสำหรับให้นิสิตเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม บางครั้งการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนในการติดต่อขอใช้สถานที่ยุ่งยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม โรงอาหารมีที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารไม่เพียงพอ แออัด และร้อนอบอ้าวมาก (หนึ่งฤทัย ทักษิณมณี. สัมภาษณ์. 2546)

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จากการสัมภาษณ์นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 พบว่า นิสิตจะปรึกษาหารือกับเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทเท่านั้น การพบปะรุ่นพี่-รุ่นน้อง มีทั้งดีและไม่ดี (ชนิกา สิงห์วิชา. สัมภาษณ์. 2546) การช่วยเหลือด้านการเรียนมีบ้างในบางครั้ง เนื่องจากมีเวลาว่างไม่ตรงกัน (อภิญญา ตันตีสิริวัฒน์. สัมภาษณ์. 2546)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงทัศนะของนิสิตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เพื่อนำผลการวิจัยเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน การส่งเสริมพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ให้เป็นไปดังความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งพัฒนาคน และบรรลุนิติบุคคลของคณะทันตแพทยศาสตร์ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อรับใช้สังคม และนอกเหนือจากนั้นคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ทันตแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน การส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เอื้ออำนวยต่อการผลิตบัณฑิตสาขาทันตแพทยศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตชั้น ปีที่ 1-6 คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ในปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 602 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 2.1.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 2.1.1.1 เพศชาย
 - 2.1.1.1 เพศหญิง
 - 2.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็น
 - 2.1.2.1 ชั้นปีที่ 1
 - 2.1.2.2 ชั้นปีที่ 2
 - 2.1.2.3 ชั้นปีที่ 3
 - 2.1.2.4 ชั้นปีที่ 4
 - 2.1.2.5 ชั้นปีที่ 5
 - 2.1.2.6 ชั้นปีที่ 6
 - 2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น
 - 2.1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง
 - 2.1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลาง

- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน คือ
- 2.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 2.2.2 ด้านกิจกรรมนิสิต
 - 2.2.3 ด้านการบริการนิสิต
 - 2.2.4 ด้านอาคารสถานที่
 - 2.2.5 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และแสดงความรู้สึกรออกมาในลักษณะชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้ ในการวิจัยนี้ หมายถึง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคคล ได้แก่ สภาพการณ์ เหตุการณ์ บรรยากาศ และลักษณะบริเวณอาคารสถานที่ รวมทั้ง สิ่งของต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม และบุคคลซึ่งมีอิทธิพลในการส่งเสริม สนับสนุน เกื้อกูล ต่อชีวิตความเป็นอยู่ และพัฒนาการของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน

2.1 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือ บรรยากาศในการเรียนการสอน หลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ การใช้สื่อการสอน การวัดและการประเมินผล

2.2 สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่คณาจารย์และนักศึกษาจัดขึ้นในคณะ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและเพิ่มประสบการณ์ นอกเหนือจากการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ เป็นการพัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะที่ดีของนิสิตทันตแพทย์โดยให้นิสิตได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง ได้แก่ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การออกหน่วยทันตแพทย์เคลื่อนที่

2.3 สภาพแวดล้อมด้านบริการนิสิต หมายถึง ลักษณะการจัดบริการต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้นิสิตมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้แก่ การบริการทุนการศึกษา การบริการให้คำปรึกษาแนะแนว การบริการลงทะเบียน การจัดการบริการด้านสุขภาพ การบริการห้องสมุด การบริการห้องปฏิบัติการ

2.4 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพเกี่ยวกับอาคารสถานที่ภายในคณะ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด ที่พักผ่อน

ห้องสุขา สโมสรนิสิต โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการ สถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.5 สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนของนิสิต การรวมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ลักษณะการคบเพื่อนของนิสิตในคณะฯ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผลการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ที่ได้รับตามคะแนนเฉลี่ยสะสม จนถึงภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โดยแบ่งผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ระดับคือ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับกลางหมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.24 ลงมา

4. นิสิต ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1- ชั้นปีที่ 6 คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นิสิตทันตแพทย์ชายและหญิง มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

2. นิสิตทันตแพทย์ที่ศึกษาอยู่ชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

3. นิสิตทันตแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอตามสาระ ดังนี้ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา และข้อมูลทั่วไปของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม

ความหมาย

Webster's New Collegiate Dictionary (Webster, Noah. 1958 : 276) ได้ให้ความหมายของคำว่า สภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง การรวมตัวของสภาพภายนอกที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและการพัฒนาของมนุษย์

ฮาร์โลด (Harold . 1964 : 233) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะ และความสนใจของตนเอง

เพส และสเตอร์น (Pace and Stern . 1965 : 260) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ แนวความคิดและลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนในสถาบันต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณ อาคารสถานที่ สภาพเหตุการณ์ การขัดแย้ง การประสานงาน แนวความคิด ปรัชญา อุดมการณ์ กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเสริมแรงให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพได้ ดังนั้นถ้าสถาบันต้องการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพตามที่ปรารถนาสถาบันจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตัวเองจนสุดความสามารถ เพื่อที่จะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

แอสติน (Astin. 1993 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง ปัจจัยต่างๆของสถาบันที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น นโยบายของสถาบัน โปรแกรมวิชา กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

สำเนา วิจารณ์ (2538 : 70) ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ อาคารสถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่วน สภาพการณ์ที่บุคคลสร้างขึ้น เช่น กฎระเบียบ บรรยากาศ สังคมและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ภายในสถาบันอุดมศึกษา ที่จะส่งเสริมและอำนวยความสะดวก และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ได้แก่ การเรียนการสอน การบริหาร การบริการ หลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และอาคารสถานที่ ที่กระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาการของนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเอง ไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบัน

ความสำคัญของสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการ พัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน (อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2533 : 9 -10) ซึ่ง เบลล์และคณะ อธิบายไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายใน สถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพราะสภาพแวดล้อมที่มีความ สมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เช่น มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือ และมีระบบการ บริหารงานดี ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมไม่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือ และไม่มีระบบการบริหารงานที่ดีย่อมทำให้การพัฒนา นักศึกษาไม่ได้ผลดีด้วย (ดวงเดือน พิพัฒนชูเกียรติ. 2541 : 28-29 ; อ้างอิงมาจาก Bell and Others. 1978 : 86-87)

นอกจากนี้ เบลล์และคณะฯ ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสภาพแวดล้อมโดยกล่าวว่าปัจจัย 3 ส่วน คือ 1) เงื่อนไขทางกายภาพ (Physical conditions) อันได้แก่ อากาศ เสียง มลภาวะ ประชากร เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างเป็นอิสระ หากแต่มีความ สัมพันธ์เชิงพึ่งพาต่อสังคม 2) เงื่อนไขทางสังคม (Social conditions) สถานการณ์ (Situation) ซึ่ง หมายถึง ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและ 3) ความแตกต่างของบุคคล (Perception of the Environment) ในกรณีที่มีการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อมนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในขอบเขตของบุคคล สามารถรับสิ่งเร้านั้นได้ (Within Optimal Range of Stimulation) บุคคลก็จะอยู่ในสภาวะดุลยภาพ (Homeostatis) จะสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเสถียรภาพ ขณะเดียวกันหากการรับรู้ในเรื่อง สภาพแวดล้อม เป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับสิ่งเร้านั้น แล้วเกิดสภาวะการณ์ที่บุคคลหรืออินทรีย์จำเป็น ต้องฝืน (Over or Under Stimulating and or Behavior Constraining) จะนำไปสู่การปลุกเร้า ให้เกิดการเครียด (Arousal Stress) ซึ่งหากมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และเกินขีดจำกัด จะนำไปสู่การ สะสมอาการผิดปกติได้ เช่น ความผิดปกติทางจิต ความสิ้นหวัง และการสูญเสียเชิงการแสดง

ออกได้ (ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. 2541 : 28-29 ; อ้างอิงมาจาก Bell and Others. 1978 : 89)

จากการศึกษาความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาอาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ สิ่งเร้าที่เป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่ง ได้แก่ ผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น ความเชื่อ ทศนคติของผู้เรียน อาคาร ส่วนสิ่งเร้าที่เป็นสภาพแวดล้อม ภายใน ได้แก่ ความสนใจใฝ่เรียนของผู้เรียน สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานิสิต จะหล่อหลอมทางพฤติกรรมของนิสิต หากสภาพแวดล้อมดี และนิสิตตอบสนองต่อสิ่งเร้าดีก็จะส่งผลให้นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

เฟลด์แมน (อรุณี โคตรสมบัติ. 2542 : 10 ; อ้างอิงจาก Feldman .1972 : 143-148) ได้ ประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันแต่ละแห่งพบว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันต่าง ๆ นั้นไม่เหมือนกัน จะแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม โครงสร้างของสังคม วัตถุประสงค์ของการจัดหน่วยงานและ คุณลักษณะของบุคลากรในสถาบัน นักวิจัยไม่สามารถบอกได้ว่าวิธีประเมินสภาพแวดล้อมวิธีใดจะดีที่สุด และมีหลายวิธีที่แตกต่างกันตามเป้าหมายของการประเมิน ซึ่งเฟลด์แมนได้สรุปวิธีการประเมิน สภาพแวดล้อมสถาบันไว้ 6 วิธีคือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านมานุษยวิทยา โดยการศึกษาวิเคราะห์วิทยาลัย 3 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่าวิธีการด้านมานุษยวิทยาสามารถนำมาเป็นพื้นฐานอย่างกว้าง ๆ ที่จะ ทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นอีกหลายสาขา รวมทั้งประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา สังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์

2. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไปซึ่งถือว่าวิทยาลัยแตกต่างกัน ในลักษณะต่าง ๆ คือ การจัดหลักสูตร การปกครอง เพศของนักศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และ ระดับการศึกษา

3. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับ สถาบันการศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมวิทยาลัยสามารถประเมินได้จากการวัด แบ่งและการ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางสมองของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาและสัดส่วนของ นักศึกษาในแต่ละวิชาเอก เครื่องมือประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยแบบนี้ ได้แก่ เทคนิคการ ประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (The Environment Assessment Technique หรือ EAT)

4. การประเมินสภาพแวดล้อม โดยพิจารณาบรรยากาศในสถาบันการศึกษา ผู้ประเมิน สภาพแวดล้อมโดยวิธีนี้ ได้แก่ เพส และ สเติร์น (Pace and Stern. 1965 : 260) เครื่องมือที่ใช้ เรียกว่าดัชนีวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) และมาตราวัด สภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University หรือ CUES)

5. การประเมินสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ซึ่งมีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อม เชิงสิ่งเร้าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในวิทยาลัย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาสภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอย่างอิสระ แอสติน (Astin. 1993 : 7) ได้สร้างเครื่องมือชื่อว่า แบบสำรวจกิจกรรมวิทยาลัย (The Inventory of College Activities or ICA) ขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ซึ่งจะครอบคลุมเนื้อหาสภาพแวดล้อมสี่ประเภท คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร

6. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามโครงสร้างทางสังคม และการจัดการสังคม ได้แก่ ธรรมชาติทางสังคม การบริหารและโครงสร้างทางอำนาจในวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ธรรมชาติและนิสัยของการจัดการทางสังคมภายในวิทยาลัย

สำหรับการศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของประเทศไทยนั้น อรรถนพ คุณพันธ์ (2521 : 61) ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยอาศัยแบบสำรวจที่เที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ตั้งเป็นทฤษฎีไว้ 5 ประการ คือ

ทฤษฎีที่ 1 สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นสมาชิกนั้นมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา นักศึกษามีความรู้สึกภูมิใจ

ทฤษฎีที่ 2 สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ กับนักศึกษา

ทฤษฎีที่ 3. สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน คือเป็นผู้รู้รอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ทฤษฎีที่ 4. สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการบริหารดี นักศึกษาเคารพกฎระเบียบของสถาบัน ผู้บริหารยินดีให้คำปรึกษาแนะนำ และให้โอกาสนักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร

ทฤษฎีที่ 5. สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องมีอาคารสถานที่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาเพราะอาคารสถานที่มีความสำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล

เลย์แมน (Layman. 1976 : 7210-A) ได้ศึกษาทิศทางของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยแห่งโอกลาโฮมา (Oklahoma State University) ผลการศึกษาพบว่าความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกของนักศึกษาทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและควมมีระเบียบวินัยและ อัจฉราวรรณ นารถพจนานนท์ (2536 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย

รามคำแหง พบว่า สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน ด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความเป็นอิสระของนักศึกษาต่อแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ด้านห้องสมุด การคบเพื่อน ด้านนโยบายของมหาวิทยาลัย ด้านข่าวสาร ด้านทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารมหาวิทยาลัย ด้านการใช้เวลาในการศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน และด้านวินัยนักศึกษา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมจึงมีหลายแนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องการประเมินสภาพแวดล้อมในสถาบัน ซึ่งมีวิธีการประเมินที่แตกต่างกันแล้วแต่เป้าหมายที่ประเมิน เช่น การประเมินสภาพแวดล้อมด้านมนุษยวิทยา การประเมินโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไป การประเมินในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา เป็นต้น แนวคิดที่เกี่ยวกับแบบสำรวจการจำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ที่ตั้งเป็นทฤษฎี เช่น สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นสมาชิกนั้นมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน คือเป็นผู้รู้รอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านโครงสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม แอสติน (อรัณ โศตรสมบัติ, 2542 : 13 ; อ้างอิงจาก Astin, 1993 : 33-34) กล่าวถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักศึกษา ทั้งด้านคุณลักษณะความรู้ ความสามารถและอารมณ์ ดังนี้

1. ลักษณะของสถาบัน (Institution Characteristics) สถาบันอุดมศึกษาสามารถจำแนกโดยพิจารณาจาก

- 1.1 รูปแบบของสถาบัน หมายถึง หลักสูตรที่เปิดสอน เช่น เป็นมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตร 4 ปี
- 1.2 สังกัดของสถาบัน หมายถึง สถาบันนั้น ๆ อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานหรือองค์กรใด เช่น รัฐบาล หรือเอกชน
- 1.3 ขนาดของสถาบัน หมายถึง จำนวนของนักศึกษาทั้งที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา
2. หลักสูตร (Curricular) หมายถึง รูปแบบของการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป
 - 2.1 วิชาบังคับ (required course) เป็นวิชาที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน
 - 2.2 เน้นวิชาเอก (major-dominated) เป็นลักษณะที่วิชาศึกษาทั่วไปสนับสนุนหรือเสริมวิชาเอก

- 2.3 หมวดวิชา (subject) เป็นลักษณะที่คัดเลือกวิชามาจากหลาย ๆ ศาสตร์ แล้วมาจัดเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
- 2.4 รายวิชาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสังคม (progressive offering) เป็นลักษณะวิชาที่เกี่ยวกับสภาพสังคมปัจจุบัน
- 2.5 เน้นเอกัตบุคคล (individualized) เป็นลักษณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี หรือหัวข้อวิจัยของแต่ละคน
- 2.6 บูรณาการ (Integrative of interdisciplinary) เป็นลักษณะวิชาที่รวมหลายวิชาไว้ด้วยกัน
3. อาจารย์ (Instructor) เกี่ยวข้องกับ
 - 3.1 การทำวิจัยของอาจารย์ พิจารณาในด้านการใช้เวลาทำวิจัยของอาจารย์ ผลงานวิจัยที่จัดพิมพ์
 - 3.2 ประสิทธิภาพของการสอน พิจารณาในด้านการใช้รูปแบบของการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 บรรยาการในการทำงานของอาจารย์ พิจารณาในด้านความมีประสิทธิภาพ การบริหารงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ และสัดส่วนของเวลาที่ปฏิบัติงาน
 - 3.4 ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา พิจารณาในด้านการให้เวลากับนักศึกษา การให้คำปรึกษา แนะนำนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

4. กลุ่มเพื่อน เพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลกับนักศึกษา เช่น การเข้ากลุ่มเพื่อการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ลักษณะของเพื่อน จะมีผลต่อบุคลิกลักษณะของนักศึกษา

วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 71) กล่าวว่า การศึกษาชั้นปริญญา อันเป็นงานสร้างบัณฑิต ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันการศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด สอดคล้องกับจินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 58) ที่ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการของมนุษย์ในเรื่องการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตใจ และทางสังคมที่จะส่งผลทำให้ผลการเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ดังที่ วินู ทองพวง (2542 : 58) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษพบว่า นักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ในการทำแผนการเรียนการสอน เพื่อสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมประเมินการสอนของอาจารย์ ส่วนสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่มเพื่อน พบว่า ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่มเพื่อนอยู่ใน

ระดับมาก และสภาพแวดล้อมในด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2538 : 121) ที่กล่าวว่า กิจกรรมนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ โดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) กระบวนการนี้ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระเกิดความประทับใจ และสามารถลงมือปฏิบัติให้เกิดผลได้ กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้นมา

อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมอันได้แก่ ลักษณะของสถาบัน หลักสูตร อาจารย์ และกลุ่มเพื่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของนักศึกษาทั้งด้านคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถ อารมณ์ ซึ่งต้องจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อจะช่วยให้ นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด และส่งผลทำให้การเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ 2542 : 21-22) ซึ่งสอดคล้องกับ สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542 : 77) ที่กล่าวว่า การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หากทุกอย่างที่กล่าวมาเป็นไปในทางที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษามีความสำเร็จในการเรียนและจะพัฒนาทักษะ แนวคิด และอุดมการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตนเอง

การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม (กรมวิชาการ. 2533 : 5) ในหลักสูตรหลายวิชามีเนื้อหาสาระใหม่ใช้หลักบูรณาการความรู้ต่าง ๆ มาสู่มนต์ที่สำคัญมีการให้หลักที่ผู้เรียนจะได้รู้จักแสวงหาความรู้อย่างมีหลักเกณฑ์ รวมทั้งการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมอันพึงประสงค์ (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2530 : 38)

โรโมนี (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง . 2545 : 27 ; อ้างอิงมาจาก Romine. 1974 : 139 - 143) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มีดังนี้ คือ

1. บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนควรมีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความสนใจที่จะสอนและเป็นกันเองกับผู้เรียน
2. การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

3. การเสนอเนื้อหา ครูควรอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด สามารถใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย

4. การประเมิน ผู้สอนควรประเมินผลเป็นขั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน เช่น แจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการสอบโดยเร็ว และให้กำลังใจผู้เรียน

5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและประเมินตนเองเสมอ

การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ซึ่ง ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง (2543 : 16-19) ได้กล่าวถึง ดังนี้

1. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในทางบวก ผู้เรียนจะรู้สึกยอมรับนับถือและรู้สึว่าการเรียนมีคุณค่า

1.1 หลีกเลี่ยงการพูดคำว่า “ไม่ถูกต้อง” สำหรับคำตอบของผู้เรียน

1.2. ฟังอย่างระมัดระวัง ควรมีการสื่อให้เห็นว่าการมีการยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน อย่าขัดจังหวะในขณะที่ผู้เรียนแสดงการยอมรับความคิดเห็นรอบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่แสดงความคิดเห็นอยู่

1.3 อย่าทำให้ผู้เรียนเกิดความอับอายโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่หน้าชั้นเรียน ควรจะหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความอับอาย หลีกเลี่ยงการเยาะเย้ย ถากถาง ผู้เรียนส่วนมากจะไม่มีอารมณ์ขันเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของผู้เรียน ควรพูดเป็นการส่วนตัวหลังเลิกเรียน

1.4 เมื่อผู้สอนจำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นในทางลบ พยายามอย่าพูดเฉพาะเจาะจงถึงผู้เรียนคนใดคนหนึ่ง ถ้าต้องการจะทำเช่นนั้นควรเรียกผู้เรียนมาพูดเป็นการส่วนตัวหลังเลิกเรียน

1.5. ปฏิบัติต่อผู้เรียนเสมือนเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่ง

1.6 กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและถามคำถามในห้องเรียน

2. ผู้สอนต้องแน่ใจว่าได้ให้ความสนใจกับผู้เรียนทุกคน ได้แก่

2.1 อย่าละเลยผู้เรียนที่เงียบขรึมหรือไม่แสดงพฤติกรรมออกมามากนัก

2.2 ผู้สอนควรตระหนักและระมัดระวังเกี่ยวกับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มผู้เรียนที่อาจจะมีพฤติกรรมในทางลบ ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการแต่งกาย เพศ ลักษณะ ท่าทาง หรืออายุ

2.3 ถ้าผู้สอนเชื่อว่าสามารถที่จะควบคุมความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้แล้ว ผู้สอนก็ควรระมัดระวังเกี่ยวกับลักษณะทางเชื้อชาติหรือลักษณะส่วนบุคคลและนิสัยของผู้เรียนซึ่งจะทำให้ผู้สอนแสดงปฏิกิริยาออกมาในทางที่ผู้เรียนรู้สึกไม่ชอบพฤติกรรมเหล่านี้ จะแสดงออกมาอย่าง

ไม่รู้ตัวโดยการที่ไม่เรียกผู้เรียนเหล่านั้นตอบคำถามหรือมีส่วนร่วมในการอภิปราย หรือไม่ประสานสายตากับผู้เรียนเหล่านั้น

3. ผู้สอนควรมีการกระตุ้นผู้เรียนโดยใช้ลักษณะท่าทางเพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีมั่นคง และมีความเชื่อมั่น ได้แก่

- 3.1 ประสานสายตากับผู้เรียนเสมอ
- 3.2 เคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ห้อง มีการบรรยายอย่างเป็นธรรมชาติและมีชีวิตชีวา
- 3.3 ควบคุมลักษณะท่าทางซึ่งจะแสดงออกให้เห็นถึงความไม่มั่นใจในตนเองได้
- 3.4 ยิ้มและหัวเราะในชั้นเรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกด้วย
- 3.5 คุณภาพของเสียงเป็นเรื่องสำคัญ เสียงจะต้องมีพลังชัดเจน และมีเสียงขึ้น ๆ ลง ๆ

4. ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนทุกคน ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักตัวผู้สอน

- 4.1 จำชื่อผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว ในชั้นเรียนขนาดใหญ่ขอให้ผู้เรียนหนึ่งที่เดิมทุกครั้ง ในช่วงสองถึงสามอาทิตย์แรก ใช้แผ่นผั่งที่นึ่งถ่ายรูปผู้เรียน และให้ผู้เรียนเขียนชื่อใต้ภาพ
- 4.2 เรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคนและยอมรับข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มเติม
- 4.3 เต็มใจที่จะบอกข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนแก่ผู้เรียน
- 4.4 พยายามค้นหาสถานการณ์ส่วนบุคคลหรือสิ่งที่ขัดขวางความก้าวหน้าของการเรียนและการเข้าชั้นเรียน

5. ผู้สอนต้องเตรียมการเสริมแรงบวกโดยเฉพาะ ได้แก่

- 5.1 ให้เวลาในการแสดงความชื่นชมผู้เรียนที่สามารถทำงานได้ดีแต่ต้องระมัดระวังไม่ให้มากเกินไปจนขาดความจริงใจ
- 5.2 พูดกับผู้เรียนเมื่อมีการขาดส่งงาน การขาดเรียนสม่ำเสมอ และการมาสาย

6. ผู้สอนต้องจัดระบบชั้นเรียนให้เหมาะสมเสมอโดยคำนึงถึงเวลาเรียนของผู้เรียน
ได้แก่

- 6.1 อย่ามาสาย การมาสายจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการมาตรงเวลาไม่ใช่สิ่งสำคัญสำหรับผู้สอน
- 6.2 อยู่ในชั้นเรียนตลอดเวลาสอน ในบางครั้งผู้สอนอาจจะออกจากชั้นเร็วกว่าปกติแต่อย่าทำจนเป็นนิสัย ผู้เรียนอาจจะสรุปได้ว่าผู้สอนไม่เตรียมตัว ไม่สนใจวิชาที่สอนหรือไม่คิดว่าเวลาเรียนมีความสำคัญ
- 6.3 สังเกตพฤติกรรมที่ขาดความสนใจ เช่น การขยับตัวเนื่องมาจากความเบื่อหน่ายหรือไออยู่เสมอ

- 6.4 เริ่มเรียนให้ตรงเวลาถึงแม้ว่าผู้เรียนจะมาไม่ครบ ถ้าไม่ทำเช่นนี้จะทำให้ผู้
ที่มาตรงเวลามีความรู้สึกไม่ดี
7. ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศทางกายภาพในห้องเรียนให้เหมาะสม
 - 7.1 ตรวจสอบอุณหภูมิในห้องเรียนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยอาจจะสังเกต
จากปฏิกิริยาของผู้เรียน เช่น ม้วนแขนเสื้อตลอดเวลา
 - 7.2 พยายามจัดโต๊ะให้อยู่ในลักษณะที่สบาย ๆ
 - 7.3 แน่ใจว่าแสงอาทิตย์ที่ส่องผ่านหน้าต่างไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญหาในการ
มองกระดานหรือสมุดบันทึก

พัทธา สายหู (2527 : 52) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนในมหาวิทยาลัย กล่าวว่า
ผู้สอนใช้วิธีบรรยายในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น การสัมมนา กลุ่มย่อยหรือ
การเรียนรู้จากกิจกรรมโดยทั่วไปยังถือว่าเป็นวิธีการสอนที่สงวนไว้สำหรับชั้นบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้
เพราะระดับปริญญาตรีอาจพบอุปสรรคเรื่องจำนวนผู้เรียนมากเกินไป งบประมาณการใช้จ่ายไม่พอ
ในการซื้ออุปกรณ์และสถานที่ไม่สะดวก ต้องร่นวราย สิ้นเปลืองกว่าวิธีบรรยายในชั้นเรียน

การสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ นับเป็นสิ่งสำคัญ อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อ
การเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์จะต้องมีความพร้อมที่จะสอนทั้งในด้าน
เนื้อหาและเทคนิควิธีการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียน เปิด
โอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมี
ปัญหา พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในชั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา
พฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกันจะทำให้คุณภาพการสอนแตกต่างกันและทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนแตกต่างกัน ดังที่ พรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 184) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล
ด้านคณาจารย์ และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความเห็น
ว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนในการจัดการเรียนการสอน
อาจารย์มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เสนอเค้าโครง เนื้อหารายวิชา กำหนดการสอน งานที่
ทำ และเงื่อนไขต่างๆ ให้ทราบอย่างชัดเจน และกระตุ้นให้นักศึกษาได้ทำการศึกษาให้นักศึกษาได้ทำ
การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนนักศึกษาได้รู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์อภิปราย และแลกเปลี่ยน
ความรู้ประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา ส่วนกึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 72) ได้ศึกษาเรื่องสภาพ
การจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข
มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านกิจกรรมการเรียน
การสอนพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าครูผู้สอนควรนำเอาเทคนิคการ
สอน จิตวิทยาการเรียนการสอน และจัดหากิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชามา
ประกอบการสอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรม

เกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มากขึ้น สำหรับการสอนนั้น ผู้สอนควรนำเอาเทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการสอน มีสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนยังประกอบด้วย หลักสูตร อุปกรณ์และสื่อการสอน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและมีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนและพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาได้ดังนี้ (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 : 8)

1. ด้านหลักสูตร หลักสูตรเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา คือ หลักสูตรเปรียบเสมือนตัวกำหนดกระบวนการและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตรระดับอุดมศึกษาจะมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 : 12) คือส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นในการสร้าง “ความเป็นคน” ให้แก่บัณฑิต การที่บัณฑิตจะเป็นแพทย์ วิศวกร ครู หรือสถาปนิกที่ดีนั้นเขาจะต้องมีพื้นฐานของความเป็น “คนดี” ก่อน ซึ่งหลักสูตรส่วนนี้ จะทำหน้าที่สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต คือเป็นคนดีและพลเมืองดี ส่วนที่เป็นวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพ (Professional Education) คือ หลักสูตรในส่วนที่เป็นวิชาเอก – วิชาโท เป็นส่วนที่จะสร้าง “ผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี” ซึ่งบัณฑิตจะต้องมีความรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเอง และช่วยเหลือสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศรี ไชยศรีและคณะ (2543 : 57) กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้

1.1 หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้านเพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในสังคมยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรับบทบาทของวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม

1.2 หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางด้านสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

1.3 หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และการทำงาน

1.4 หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เอกลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป ควรมีรายวิชาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียน

1.5 หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้อง

ทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม (เสริมศรี ไชยศรีและคณะ. 2543 : 57)

2. ด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533 : 80) สื่อการสอนถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญอย่างยิ่งแต่ในการเลือกสื่อการสอนเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนให้แน่นอน เพื่อให้วัตถุประสงค์เป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อ ซึ่ง กิดานันท์ มะลิทอง (2540 : 89) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ดังนี้

2.1 สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียน และจุดมุ่งหมายที่จะสอน

2.2 เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดีเป็นลำดับ

2.3 เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์

2.4 สื่อนั้นสะดวกในการใช้ มีวิธีไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป

2.5 ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง

2.6 มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน

การวัดผลและประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนการสอน เมื่อมีการเรียนการสอนไม่ว่าในระดับใดก็ตามจะต้องมีการวัดผลเพื่อทำหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ดังนั้น หลักสูตร การสอน การวัดผล จะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันโดยตลอด นอกจากนั้นการวัดผลการศึกษาจะช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ในการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการวัดผลการศึกษา (วิไล ดังทัตสวัสดิ์. 2536 : 23) ซึ่งการประเมินผลการศึกษาจะทำให้เห็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างมิติของกระบวนการเรียนและผลของหลักสูตรการสอน และการให้คะแนนนั้นเป็นการประเมินที่จะช่วยให้หาวิธีการหรือแนวทางการสอนได้อย่างเหมาะสม(อรุณี โคตรสมบัติ. 2542 : 27 ; อ้างอิงจาก Bergquist . 1981)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้นอาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถในการเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าเพิ่มเติม รู้และเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษา ตลอดจนมีการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องและยุติธรรม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในส่วนที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่นักศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต

กิจกรรมนิสิต หมายความว่ากิจกรรมทั้งหลายที่สถาบันจัดให้แก่ นิสิตหรือส่งเสริมให้นิสิตจัดกันขึ้นเองตามความสนใจและด้วยความสมัครใจของนิสิตเพื่อพัฒนานิสิตในทุกๆ ด้านนอกเหนือไปจากสิ่งที่มีบังคับตามหลักสูตรโดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันและได้รับความเห็นชอบ การดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารสถาบัน (กรกช ศิริ . 2536 : 13-14) ซึ่ง วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 1) กล่าวว่าระบบการศึกษาไม่ว่าระบบใด เรื่องกิจกรรมนิสิตเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทุกด้าน

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิตจึง หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้นในวิทยาลัย เพื่อเพิ่มประสบการณ์ นอกเหนือจากการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา ได้แก่ กิจกรรมกีฬา และสันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ ดังที่ สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542 : 78) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานิสิตให้มีความสมบูรณ์ ตามปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจกรรมนิสิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นิสิตได้ นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนา ดังที่ สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2531 : 13-14) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนิสิต ดังนี้

1. ความสำคัญต่อนิสิต

นิสิตโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกายและความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสังคมด้วยใจอันบริสุทธิ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรจะช่วยตอบสนองความต้องการของนิสิตได้เป็นอย่างดีกิจกรรมนิสิตจึงมีความสำคัญต่อนิสิต ดังต่อไปนี้

- 1.1 พัฒนานิสิตในด้าน สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ
- 1.2 ช่วยให้นิสิตใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.3 ช่วยให้นิสิตได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมด้านร่างกาย และความคิด กระทำการในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสถาบันการศึกษาและต่อประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา

กิจกรรมนิสิตเป็นกระบวนการอันสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนิสิตในกระบวนการกิจกรรมนิสิตทำให้นิสิตเกิดความอบอุ่นและมีความเข้าใจอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นกิจกรรมนิสิตด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ และด้านกีฬา มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษาอีกด้วย

3.ความสำคัญต่อประเทศ

ในแต่ละปีนิสิตประมาณ 20,000 คนได้ออกไปพัฒนาชนบทในถิ่นทุรกันดารยากไร้ ได้สร้างถาวรวัตถุหลายอย่าง เช่น โรงเรียน สะพาน ห้องสมุด ฝายน้ำล้น ถังเก็บน้ำฝน ห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ นิสิตยังช่วยให้ประชาชนในชนบทเข้าใจการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ การสาธารณสุขและการศึกษาเพื่อช่วยให้ชาวชนบทมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของนิสิตมีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุง พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านกีฬา ช่วยทำให้นิสิตซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ มีร่างกายแข็งแรงซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การแข่งขันกีฬานิสิตระหว่างประเทศยังเป็นการเผยแพร่อชื่อเสียงและเกียรติคุณของประเทศชาติทางหนึ่ง กิจกรรมนิสิตจึงนับว่ามีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 148-149) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง ได้แก่ องค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา สโมสรนักศึกษา สมาคมนักศึกษา กิจกรรมเหล่านี้สอนให้นักศึกษารู้จักทำงานร่วมกัน กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
 2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการในสาขาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่
 3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบประเพณีการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ชมรมกุลสตรี ชมรมมารยาท
 4. กิจกรรมการพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาตระหนักในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมหรือประเทศชาติ เช่น ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
 5. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ได้แก่ ชมรมกีฬาต่าง ๆ
 6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้มีความประพฤติเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ชมรมพุทธศาสนา
 7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม เช่น ชมรมดนตรี ชมรมอาชีพ ชมรมวรรณศิลป์
 8. กิจกรรมสันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้ใช้เวลาว่างพักผ่อน หรือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น ชมรมสะสมแสตมป์ ชมรมถ่ายภาพ
 9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต เช่น ชมรมนักธุรกิจ ชมรมครูวิทยาศาสตร์ ชมรมนักประชาสัมพันธ์
 10. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาสนใจการเมือง เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อโตขึ้นจะได้มีความสนใจที่จะส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น
- นอกจากนี้ สำเนา ขจรศิลป์ ยังได้แบ่งกิจกรรมนักศึกษา ออกตามลักษณะกิจกรรมเป็น 7 ประเภท ได้แก่ (สำเนา ขจรศิลป์. 2538 : 127-128)

1. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนิสิตนักศึกษา อันได้แก่ องค์การนักศึกษา หรือสโมสรนักศึกษา
 2. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่นิสิตนักศึกษาอันได้แก่ ชมรม หรือชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
 3. กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนทักษะในการกีฬา ยังทำให้นิสิตนักศึกษามีร่างกายแข็งแรงและมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย อันได้แก่ ชมรมกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ชมรมฟุตบอล และชมรมกรีฑา เป็นต้น
 4. กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่นิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม อันได้แก่ ชมรมดนตรีไทย และชมรมอีสาน ชมรมดนตรีสากล เป็นต้น
 5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษากระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณสมบัติ อันได้แก่ ชมรมกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือสังคม เช่น ชมรมค่ายอาสาพัฒนา ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
 6. กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน อันได้แก่ การสังสรรค์ การออกกำลังกาย การเล่นเกมกีฬาเพื่อสุขภาพ การเล่นเกมกีฬาเพื่อความสนุกสนาน เป็นต้น
 7. กิจกรรมการเมือง เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกซึ่งอาจเป็นการคัดค้าน หรือสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม
- การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือ นิสิต นักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้จัดกิจกรรม อาจารย์ในฐานะผู้ให้คำปรึกษา และสนับสนุน สถาบันการศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมนิสิตนักศึกษาแต่ละประเภทได้รับความนิยมมากน้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความสนใจของนักศึกษา คณาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา และภาวะสังคม รวมทั้งปรัชญาการศึกษา ดังที่ ปีเตอร์สัน (กนกรัตน์ นาควุฑุฑ 2540 : 23 ; อ้างอิงจาก Peterson. 1966 : 172) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงเป็นนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม และเป็นผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในงานกิจกรรมนักศึกษา ในขณะที่ อภิชนา โพธิ์วิเศษ และคนอื่น ๆ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่นำมาสู่ความล้มเหลวของการเรียนแพทย์กับนักศึกษาที่เข้าเรียนแพทยระหว่าง พ.ศ. 2526-2536 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1,052 คน พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่บั่นทอนความสำเร็จในการเรียนแพทย์นั้น มาจากการแบ่งเวลาเรียนและเข้าทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่เหมาะสม ทำให้มีผลกระทบต่อความล้มเหลวในการเรียน

ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต จึงหมายถึงกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง นิสิตนักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของ

นักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาแบ่งออกตามลักษณะของกิจกรรมได้ 7 ประเภท ดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปให้การสนับสนุนกิจกรรมนิสิต เพื่อให้กิจกรรมนิสิตเป็นกิจกรรมที่มีคุณภาพ มีคุณประโยชน์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ การจัดกิจกรรมของนิสิตยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอีกเป็นอันมาก กิจกรรมนิสิตจึงมีความสำคัญต่อนิสิต นักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และประเทศ

สภาพแวดล้อมด้านการบริการนิสิต

งานด้านจัดบริการนิสิตเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้นิสิต

นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการที่เอื้ออำนวยส่งผลต่อการศึกษาล่าเรียนของนิสิต ได้แก่ การจัดบริการวิชาการ บริการด้านสุขภาพ บริการให้คำปรึกษา แนะนำ บริการทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องแล็บคอมพิวเตอร์ บริการห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิต มิใช่เพียงแต่ให้นิสิตเกิดความพึงพอใจเท่านั้น ยังคงต้องมุ่งที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและให้นิสิตเกิดการเรียนรู้มากที่สุด งานดังกล่าวเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดยรอบ จึงควรจัดให้สอดคล้องสนองความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของนิสิตแต่ละคน โดยให้สัมพันธ์กับหลักสูตร วิธีสอน นโยบายการบริหาร กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา

การให้บริการนักศึกษาเป็นงานสำคัญที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา รวมทั้งให้ได้รับความปลอดภัย และความสบาย ดังที่ (สำเนาวิ ขจรศิลป์, 2538 : 7) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะนำ บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

การบริการนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนที่ประสานระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นชีวิตในแนวกว้าง สร้างทัศนคติที่ดี และอาจมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาด้วย ซึ่งหลักการบริการนักศึกษา มีดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525 : 41-42)

1. หลักการพัฒนานักศึกษา ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาได้พัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาความสะอาด การมีความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเองและมีความคิดในทางสร้างสรรค์สังคม

2 หลักความสะดวกสบาย ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของนิสิตนักศึกษามากกว่าความสะดวกสบายของตนเอง เช่น เรื่องการให้บริการอาหาร และเครื่องดื่มนิสิตนักศึกษา อาจเป็นงานที่ยุ้งยากสำหรับผู้บริหาร เพราะเป็นงานไม่มีเกียรติ แต่เป็นงานที่สนับสนุนความงอกงามทางสมอง

และร่างกายของนิสิตนักศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจึงควรคำนึงถึงเป็นพิเศษในการที่จะจัดบริการนี้ให้แก่นักศึกษา สิ่งแวดล้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชีวิตของนักศึกษาควรจัดให้เป็นงานที่สำคัญลำดับแรกๆ

3. หลักการประหยัด การบริการบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือเป็นการฟุ่มเฟือยก็ควรจะงด ไม่จำเป็นต้องจัดหาไว้

4. หลักการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ บริการสวัสดิการที่จัดให้ควรเป็นสิ่งเอื้อต่อการเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา ทำให้จิตใจสบาย อยากเรียนมากขึ้น หรือมีกำลังใจที่จะเรียนยิ่งขึ้น

5. หลักการให้ก่อนขอ ผู้บริหารควรจะต้องสัมผัสสภาพต่างๆ ด้วยตนเอง และใช้วิจารณ์ญาณ ถ้าเห็นว่ามีคามจำเป็นในข้อใดก็ควรดำเนินการให้โดยมิต้องคอยให้มีการร้องขอ

6. หลักความสามัคคี งานบริการและสวัสดิการที่จัดขึ้นควรยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม

ในขณะที่ พูลศิลป์ เกสร (2536 : 82-83) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า การจัดการบริการนักศึกษายังมีความเหมาะสมน้อยในเรื่องบริการเงินยืม เพื่อการศึกษาในกรณีเดือดร้อน ในด้านการบริการให้ทุนนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีทุนอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาและทุนที่ได้รับบริจาคเป็นครั้งคราวมีจำนวนไม่เพียงพอความต้องการของนักศึกษาที่มาขอรับทุนรวมทั้งยังไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมได้มากเพียงพอ นอกจากนี้ เพ็ญแข ประจันปัจฉิก และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2540 : 75-82) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีความต้องการดังนี้ 1) นิสิตต้องการบริการจากกองบริการในระดับสูงสุด คือการจัดความสะดวกในการลงทะเบียน ความรวดเร็วในการลงทะเบียน และการกำหนดการลงทะเบียนที่แน่นอนและปฏิบัติจริง 2) นิสิตต้องการบริการจากสำนักคอมพิวเตอร์ในระดับสูงสุด คือ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้มีการแจ้งผลการเรียนให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว 3) นิสิตมีความต้องการบริการจากหอสมุดกลางในระดับสูงสุด คือต้องการสื่อ และสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัย การจัดหาคอมพิวเตอร์ สำหรับการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุดรวมทั้งปรับระบบห้องสมุดให้ทันสมัย 4) ด้านบริการจากกองกิจการนิสิตมีความต้องการในระดับสูงสุด ได้แก่ การร่วมมือกับมหาวิทยาลัยปรับปรุงโรงอาหารทั้งด้านสภาพแวดล้อมและการบริการให้อยู่ในระดับที่ดี และการจัดหาสถานที่พักผ่อน และที่ว่างสำหรับทำกิจกรรมให้นิสิตมีจำนวนเพียงพอความต้องการ 5) ด้านการบริการจากคณะ ได้แก่ ความสะดวกในการใช้ตึกเรียน และการขจัดปัญหาที่มีในตึกเรียน 6) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของคณะฯ ให้อยู่ในสภาพดี รวมทั้งการดูแลความสะอาด การดูแลอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความสะดวก การปรับปรุงห้องเรียนและห้องพักนิสิต รวมไปถึงการจัดหางบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนและการวิจัย การจัดบริการ

ด้านห้องสมุด ส่วนสุกัญญา สุวรรณาคินทร์ (2535 : 116) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ในด้านการจัดบริการวิชาการ พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และ ผู้บริหารมีความต้องการให้ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะ จัดหาตำรา วารสาร หนังสือ และ ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ เอกสารทางวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่เปิดสอนให้เพียงพอต่อการค้นคว้าและวิจัย

นอกจากนี้ การบริการให้คำปรึกษาและแนะแนว ก็เป็นบริการสำคัญประการหนึ่ง ที่ สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้แก่ นักศึกษา เนื่องจากในชีวิตประจำวันของนักศึกษานั้นต้องเผชิญกับ ปัญหาหนักนัปการ นับตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนกระทั่งถึงเรื่องใหญ่ ในการนี้นักศึกษาจึงควรได้รับ คำปรึกษาและคำแนะนำจากผู้ใกล้ชิด ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น เป็นแม่เหล็กที่ดึงดูดนักศึกษาเข้ามาหา และที่สำคัญที่สุดจะต้องเป็นผู้ที่นักศึกษาไว้วางใจได้ (พจน์ สะเพียรชัย. 2524 : 21)

สรุปได้ว่างานด้านการบริการนิสิตเป็นงานหลักที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายซึ่งจะมี ส่วนช่วยให้สถาบันเจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ หากงานด้านบริการเอื้ออำนวยให้ความสะดวก แก่นิสิตในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพในอนาคต เพียงพอกับความ ต้องการของนิสิตก็จะส่งเสริมให้นิสิตได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเข้า จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของ อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุด ห้องนำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางด้าน กายภาพนี้มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทุกคน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นอย่าง ยิ่งที่ต้องคำนึงถึงและดำเนินการอย่างจริงจังเพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีส่วนสัมพันธ์กับ ทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด เป็นระเบียบและสวยงาม จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน จะเป็นผลต่อเนื่องไปในทางสร้างสรรค์ คุณภาพชีวิตต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการกันอย่างจริงจัง ดังที่ นักการศึกษาส่วน ใหญ่ยอมรับว่าอาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญของงามให้แก่ ทุกคนที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เพราะขนาดของสถานที่ การตกแต่งอาคารและบริเวณโดยรอบ แสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบในอาคาร รูปลักษณะ ความปลอดภัย สุขลักษณะ ความสุขสบาย สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมี ความรัก ห่วงเห่น และภาคภูมิใจในสถานศึกษาทั้งยังจะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมผู้เรียนได้อีกด้วย ทำนองเดียวกับ วิจิตร วรุตบางกูร. (2524 : 45) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการ

รับรู้และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ วรรณภา อธิธิไมย์ยะ ได้สรุปคุณลักษณะอาคารสถานที่และลักษณะสิ่งแวดล้อมที่ดีไว้ดังนี้ (วรรณภา อธิธิไมย์ยะ. 2537 : 12-15)

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารถาวรใช้งานได้หลาย ๆ งานถูกสุขลักษณะ จำนวนและขนาดอาคารเรียนควรเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา ควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

- 1.1 ประโยชน์ใช้สอย ถือเอาประโยชน์ที่เกิดผลดีกับการเรียนการสอน ความปลอดภัย สงบสุข ร่มเย็น สำหรับผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 จัดแปลงใช้งานได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นฝักันห้องหรือวัสดุอุปกรณ์ใด ๆ เกี่ยวกับอาคารแม้กระทั่งตัวอาคาร ควรจัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมได้ง่าย ไม่ต้องทำลายหรือยุ่งยากเมื่อต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 1.3 บรรยากาศเหมือนบ้าน สี เพดาน ฝ้า ม่าน ผ้าม่าน ผนังห้อง พื้นห้อง โตะ เก้าอี้ ต้องชวนให้น่าอยู่และสะดวกในการใช้
- 1.4 ทนทานต่อการใช้งานทั้งที่ถูกวิธีและไม่ถูกวิธี อาคารและเครื่องใช้ไม่สอย ควรจะแข็งแรงทนทานต่อการใช้อย่างไม่ทะนุถนอม เพราะผู้เรียนอาจจะไม่รู้จักใช้และรักษาอย่างถูกวิธี

2. ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ครบครันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สุขลักษณะประจำห้องสิ่งจำเป็น ซึ่งควรปราศจากสิ่งเหล่านี้ เสียง ฝุ่น กลิ่น คิว และมลภาวะอื่น ๆ ห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน การสร้างอาคารเรียนที่สามารถเปลี่ยนรูปแบบได้เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องหัตถศึกษา ชาย-หญิง ห้องศิลปะ และดนตรี ห้องประชุม ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพลานามัย ห้องต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นตามหลักสูตร

4. บริเวณสถานศึกษา ควรคำนึงความปลอดภัยของผู้เรียน มีรั้วล้อมรอบ ตกแต่งบริเวณให้สวยงาม ร่มรื่นเหมาะในการจัดกิจกรรม และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านการศึกษาของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ได้แก่

- 5.1 สี สีมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา สีที่ใช้สำหรับอาคารนั้น มีสีที่ใช้ทาภายนอกอาคารควรเป็นสีไม่จืดตา และไม่ซีดตกได้ง่าย
- 5.2 แสงสว่าง มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะการมองเห็นเป็นสิ่งสำคัญ โดยทั่วไปควรมีความเข้มของแสงสว่างประมาณ 30-70 ฟุตแรงเทียน และแต่ละห้องไม่จำเป็นต้องมีแสงสว่างเท่าเทียมกัน
- 5.3 เสียง เสียงรบกวนมาจากแหล่งใหญ่ 2 แหล่ง คือ เสียงที่มาจากภายนอกอาคารและมาจากภายใน สถานศึกษาบางแห่งประสบปัญหา เกี่ยวกับเสียงรบกวน ควรแก้ปัญหาด้วยการทำฝ้าเพดาน และวิธีใช้พัดลมดูดอากาศและเป่า เพื่อถ่ายทอดอากาศเสียออกให้อากาศดีผ่าน

6. การตกแต่งบริเวณแวดล้อมของสถานศึกษาโดยรอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องมีทัศนคติที่มีต่อการตกแต่งบริเวณ จะต้องวางแผนทำโครงการไว้ล่วงหน้า เช่น การปลูกต้นไม้ยืนต้น เป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันจะสมบูรณ์แบบและสนับสนุนการเรียนของนักศึกษาให้มากที่สุดนั้น วิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 150 –157) กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนและบำรุงรักษาอาคารสถานที่กล่าวว่าต้องคำนึงความสมดุลย์ของปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้ เริ่มมีการตื่นตัว และมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามเป็นตัวทำลายสภาพภายนอกและภายในอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความรักสวยรักงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเป็นเวลานานถึง 4 ปี ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะซาบซึ้งต่อความงดงามของสถาบัน หากสภาพของสถาบันไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงามแล้ว นักศึกษาจะเฉยเมยไม่ยินดียินร้ายกับสภาพของสถาบันที่ไม่สวยงาม เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว นักศึกษาก็จะสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้สถาบันจึงควรให้การดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงดงาม สะอาด เรียบร้อย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการและความซาบซึ้งในสิ่งสวยงามของนักศึกษาทุกคน

2. แสง สี การมองเห็นและแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารเรียน และห้องเรียนมีระดับที่มองเห็นได้ดีซึ่งหมายความว่ามองเห็นได้เร็ว สบายตาและชัดเจน ความเข้มของแสงไม่ใช่ปัจจัยอย่างเดียวที่จะสร้างภาพเช่นนี้ได้ แต่ความสว่างที่พอดีกับห้องหรือบริเวณ การพรางความจ้าของแสงและความเด่นหรือตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้น จะช่วยให้มองเห็นชัดเจนและสบายตาได้เช่นเดียวกัน

3. เสียง เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียน จำทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด กระวนกระวายใจและเหน็ดเหนื่อย เสียง

รบกวนจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การพูดให้ดังเพื่อแข่งกับเสียงรบกวนต่าง ๆ อาจทำให้เหนื่อยและเครียดได้

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในสถานศึกษาทั้งหมด สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสะดวกสบายทางร่างกายก็คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิและความชื้นในอากาศ แต่ในปัจจุบันมนุษย์เราก็คงสามารถควบคุมอากาศ และปรับระดับอุณหภูมิความร้อนหนาวได้ตามความต้องการ

นอกจากการจัดบริเวณพื้นที่ แสงสว่าง เสียง อุณหภูมิ และการถ่ายเทอากาศแล้ว ในการดำเนินการยังต้องคำนึงถึงความเพียงพอของอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆให้มีจำนวนเพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น นอกจากนี้การวางผังและการจัดบริเวณภายในสถาบันให้เหมาะสม มีความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของมวลสมาชิกในสถาบันโดยเฉพาะนักศึกษา การแบ่งพื้นที่ของสถาบันให้เป็นสัดส่วน สวยงาม ปลอดภัย และเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า ซีกอร์. (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง . 2545 : 40 ; อ้างอิงจาก Seager . 1961 : 5-6) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องมีขนาดกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการปัจจุบัน และสามารถขยายตัวได้ในอนาคต
2. ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นได้สะดวก
3. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด
4. การวางผังให้สามารถดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตได้
5. ส่วนที่มีเสียงอึกทึก และเจียบสงบ ควรแยกจากกัน ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารควร

แยกจากกันเป็นสัดส่วน

6. ตั้งอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรน้อยที่สุด
7. จราจรภายในสถาบันควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยาน และทางเท้าออกจากกัน
8. การระบายอากาศ และแสงสว่างควรเป็นไปตามธรรมชาติ

ในส่วนของการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในสถาบัน เบอร์กวิช (Bergquist. 1981 : 57) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับพื้นที่ภายในสถาบันในส่วนที่เป็นอาคารสถานที่เรียนไว้ว่า พื้นที่ว่างภายในสถาบันนั้น ถ้ารู้จักการนำมาดัดแปลงใช้สอยให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษาย่อมทำได้ นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในสถาบันให้มีที่นั่งพักผ่อน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้เป็นที่พักหรือเพื่อรอเรียนชั่วโมงต่อไป นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันจึงเป็นงานที่ทำนายของผู้บริหารเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะมองแต่การเรียนการสอนในห้องเรียน ห้องทดลอง หรือห้องปฏิบัติการที่คิดว่าเพียงพอแล้วเท่านั้น ซึ่งจินตนา ยูนิพันธ์ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า อาคารสถานที่นับเป็นสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ที่จะช่วยส่งเสริมด้านวิชาการและเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน ขนาดมาตรฐานของอาคารเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ จำนวนนักศึกษา ลักษณะวิชา และวิธีการสอนของอาจารย์ ในการจัดห้องเรียนจะต้องคำนึงถึง สี แสง เสียง การถ่ายเทอากาศและอุณหภูมิภายในห้องเรียน รวมทั้งความเหมาะสมด้านวัสดุ

ครุภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 58) ดังที่ ขนิษฐา เกื้อมี (2530 : 73) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษาในทัศนะของนิสิต และอาจารย์ พบว่า ด้านกายภาพ ห้องน้ำ ห้องสุขา มีจำนวนไม่เพียงพอแก่นิสิต และไม่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ห้องอาหารและที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารมีไม่เพียงพอ การตกแต่งมหาวิทยาลัยให้สวยงาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ทำนองเดียวกับที่ วลัยลักษณ์ อัครีวงศ์ (2539 : 59-60) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ภายในสถาบัน เกี่ยวกับขนาด ความเหมาะสมของห้องเรียนกับจำนวนนักศึกษา จำนวนห้องปฏิบัติการ สถานที่จอดรถ และจัดบริเวณรอบ ๆ สถาบันให้มีความร่มรื่น ส่วนการจัดบริการในด้านที่นักท่องเที่ยวสนใจ โต๊ะอาหาร การจัดสภาพแวดล้อมโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ การจัดสถานที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรม และเล่นกีฬาร่วมกัน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความพึงพอใจกับความสะอาด ของห้องน้ำ ห้องส้วมภายในสถาบันอยู่ในระดับต่ำด้วย นอกจากนี้ อังคณา สายยศ (2539 : 2) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ผู้บริหาร อาคารสถานที่ การบริการ และรวมทุกด้าน พบว่า นิสิตมีเจตคติไม่ดีต่ออาคารสถานที่ และด้านการบริการเนื่องจากอาคารสถานที่คับแคบจำนวนห้องไม่เพียงพอ สกปรก และการบริการล่าช้า เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์

ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิต โดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียน และหากสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำให้นิสิตพึงพอใจและตั้งใจศึกษาหาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

นักการศึกษาหลายท่าน เช่น นิวคอมบ์ (Newcomb. 1962 : 79) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามากทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะ และบุคลิกภาพของนักศึกษา ดังนั้น ในการศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนให้กับนักศึกษาด้วย เช่นเดียวกับเบนเนตต์ (Bennett. 1952 : 35) ที่เสนอแนะว่า สถาบันอุดมศึกษาควรได้ส่งเสริมให้นักศึกษารักใคร่กันฉันท์เพื่อน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเพื่อประโยชน์แก่ตัวนักศึกษาเองและเมื่อออกไปทำงานในอนาคตจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังที่ เดวีและแฮร์ (Devie and Hare. 1956 : 13-20) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยที่มีเฉพาะนักศึกษาชาย พบว่า ลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด สำหรับนักศึกษา และนักศึกษาที่มีลักษณะของความสามัคคีจะ

เป็นผู้ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในกลุ่มตน ดังจะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย นิสิต นักศึกษาต้องติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนนิสิตทั้งในด้านประสบการณ์ ด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน ความคิด การตัดสินใจ และทัศนคติต่าง ๆ ย่อมได้รับอิทธิพลจากด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การเรียนและการดำเนินชีวิตของนิสิต (สุรพงษ์ ชูเดช. 2534 : 41) ดังที่ สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542 : 78) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนนั้น มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และพัฒนาการทางสังคมการเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัว ยังมีบทบาทต่อทัศนคติ สถิติปัญญา ความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพของนิสิต ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนา นิสิตมาก เพื่อนสามารถให้กำลังใจได้ทั่วไป ไม่อาจหาได้จากอาจารย์ เช่น เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลด้านวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ ช่วยทำให้นิสิตมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยฝึกการเข้าสังคม และสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งส่งผลต่อการช่วยเหลือกันในการทำงานได้

เฟลด์แมน และนิวคอมบ์. (ประกอบ คูปรัตน์. 2525 : 179 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) ได้สรุปความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษา ดังนี้

1. เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัวกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง กับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาให้ผ่านยุควิกฤตต่างๆ และทำให้มีความเป็นอิสระจากบ้านและครอบครัว
2. ในบางสถานการณ์เพื่อนร่วมกลุ่ม สามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดเป้าหมายในการเรียนและวิชาการได้
3. เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องต่างๆ ไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ ชั้นเรียน หรือ หลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งหมด
4. เพื่อนสามารถให้โอกาสนักศึกษาในการฝึกการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และการฝึกอบรมที่แตกต่างไปจากตน
5. เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และทำให้เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงคุณค่าต่างๆ เหล่านั้น นอกจากนี้แรงผลักดันจากกลุ่มยังอาจเป็นไปในรูปท้าทายและต่อต้านคุณค่า หรือความคิดเก่าๆ กระตุ้นความสำนึกทางวิชาการและเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ แนะนำอาชีพตลอดจนช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจคนที่กำลังจะเปลี่ยนแนวความคิด
6. เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ และพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และช่วยสนองตอบความสนใจของนักศึกษา
7. เพื่อนช่วยทำหน้าที่ให้การฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษา และช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันระหว่างการทำงานในภายหลัง

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2518 : 134) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตว่ามีอยู่ 2 แบบ คือ 1) ความสัมพันธ์ทางด้านอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้

และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว เครือญาติ ความรู้สึกระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโส เป็นหลัก เช่น การบั่นทึง การเลี้ยงสังสรรค์ การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์เหล่านี้จะสูญหายและถูกทำลายโดยง่ายโดยไม่มีเหตุผลและหลักการที่ดี 2) ความสัมพันธ์ทางปัญญา อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล และสติปัญญา เป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างนิสิตรุ่นพี่และนิสิตรุ่นน้อง ได้แก่ การอภิปราย หรือการสัมมนาทางวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนและมั่นคง และเป็นความสัมพันธ์ที่สำคัญสำหรับกลุ่มเพื่อน ดังที่ ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 94-98) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นักศึกษาในแต่ละชั้นปี บางกลุ่มไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทั้งทางด้านวิชาการหรือด้านอื่น ๆ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความไม่เข้าใจกัน ประกอบกับผู้บริหารและอาจารย์ไม่เอาใจใส่ทำให้ไม่เข้าใจในปัญหานักศึกษาอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้นิสิตทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบร่วมกันมากขึ้น มีกิจกรรมสนทนากลุ่ม ส่งเสริมให้การพบปะสังสรรค์ รวมทั้งจัดกิจกรรมกีฬา เน้นความสามัคคี มีน้ำใจ เสียสละ อดทน นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณ์ และ พรรณี บุญประกอบ (2542 : 28) ได้ศึกษาเรื่องสภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต สรุปได้ว่า สังคมกลุ่มเพื่อนนั้นมีอิทธิพลต่อนิสิตหลายด้าน เช่น ด้านการเรียน ความประพฤติ ทัศนคติ และค่านิยม รวมทั้งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้าสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนดีจะทำให้นิสิตมีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และช่วยเหลือกันทั้งในด้านการเรียนและการปรับตัวของนิสิต ทำให้ปราศจากความเครียด และประสบผลสำเร็จในการเรียนในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพัน อ่องเอี่ยม (2541 : 140) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน ผู้บริหารและอาจารย์มีทัศนะอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า โดยรวมนักศึกษามีความรักใคร่ ผูกพันกันดี สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี นักศึกษาให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันในเรื่องการเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ นักศึกษามีการแข่งขันด้านการเรียนระหว่างเพื่อนในกลุ่ม และ โดยรวมมีความรักใคร่ ผูกพันกันดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉันทนา บุพพรณ (2537 : 66) พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ มีความรักสามัคคี ช่วยเหลือกันดี และร่วมมือในเรื่องการเรียนเป็นอย่างดี

อาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนิสิตในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความประพฤติกรรม การตัดสินใจ ความมีน้ำใจ ช่วยฝึกทักษะทางสังคม เสริมสร้างจิตใจ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน อาจสรุปได้ว่ากลุ่มเพื่อนมีคุณค่าและมีอิทธิพลต่อ

นิสิตในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความคิด พฤติกรรม การตัดสินใจ ความมีน้ำใจ ช่วยฝึกทักษะทางสังคม เสริมสร้างจิตใจ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม

ข้อมูลทั่วไปของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินงานด้านการเรียนการสอน

หลักสูตรทันตแพทยบัณฑิตเป็นหลักสูตรเพื่อผลิตทันตแพทย์ที่มีความสามารถในการให้การวินิจฉัย ป้องกันและรักษาโรคในช่องปาก และอวัยวะที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม สำหรับผู้ป่วยแต่ละราย อีกทั้งมีความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยและการใช้สารสนเทศ เป็นผู้มีความรับผิดชอบและจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรู้จักทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544ค : 2)

1. มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ในสาขาวิชาที่สัมพันธ์กับวิชาชีพเพียงพอที่จะค้นคว้า วิจัย ศึกษาต่อ และนำไปแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขได้
 2. มีความรู้ ความสามารถในการตรวจ วินิจฉัย วางแผนการรักษา บำบัดโรคในช่องปาก และอวัยวะที่เกี่ยวข้อง และฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation)
 3. มีความรู้ ความสามารถที่จะส่งเสริมทันตสุขภาพ และป้องกันโรคในช่องปาก
 4. มีความรู้ ความสามารถที่จะถ่ายทอดวิชาการทางด้านทันตสาธารณสุข
 5. มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงปัญหา พร้อมที่จะออกไปปฏิบัติงานชุมชน และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทันตสาธารณสุขของประเทศ
 6. มีความรู้ในหลักการบริหาร มีความเป็นผู้นำ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 7. มีจรรยาบรรณ และจริยธรรม ตลอดจนรู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- โครงสร้างหลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาตรี มีหลักสูตร 6 ปี มีจำนวน 236 หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 หมวดวิชา คือ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543ก : 38)

1. หมวดพื้นฐานทั่วไป 47 หน่วยกิต คือ

1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	รวม	3	หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	รวม	3	หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	รวม	3	หน่วยกิต
1.4 สหศาสตร์	รวม	3	หน่วยกิต
1.5 กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	รวม	6	หน่วยกิต
1.6 กลุ่มวิชาบังคับตามกำหนดของคณะ ฯ	รวม	29	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน 60 หน่วยกิต จัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาฟรีคลินิก

2.1 ภาควิชากายวิภาคศาสตร์	2.4 ภาควิชาจุลชีววิทยา
---------------------------	------------------------

2.2	ภาควิชาสรีรวิทยา	2.5	ภาควิชาเภสัชวิทยา
2.3	ภาควิชาชีวเคมี	2.6	ภาควิชาทันตพยาธิวิทยา
3. หมวดวิชาชีพ 126 หน่วยกิต จัดการเรียนการสอนโดยภาควิชาคลินิก
3.1	ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน	3.6	ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปาก
3.2	ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์	3.7	ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก
3.3	ภาควิชาทันตกรรมหัตถการ	3.8	ภาควิชาปริทันตวิทยา
3.4	ภาควิชารังสีวิทยา	3.9	ภาควิชาทันตกรรมชุมชน
3.5	ภาควิชาศัลยศาสตร์	3.10	ภาควิชาทันตกรรมบดเคี้ยว
4. หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต

การดำเนินงานด้านกิจกรรมนิสิต

ในงานกิจกรรมนิสิต เป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต ซึ่งการจัดดำเนินงานได้กำหนดไว้ในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตในแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของคณะฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544ข : 102) ได้แก่

กิจกรรมด้านวิชาการ เช่น ค่ายอยากเป็นหมอพันธุ์

กิจกรรมฝ่ายพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ เช่น สัมมนาฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายพัฒนาตนเอง ค่ายบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายอาสาพัฒนาชนบท

กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น พิธีปฐมฤกษ์เทคนิสนิเทศใหม่ พิธีไหว้ครู พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ งาน Bye nior กิจกรรมกีฬา เช่น New Kid's Sport กีฬา 5 หมอ การแข่งขันกีฬาภายในคณะฯ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544ข : 103)

กิจกรรมของสโมสรนิสิต คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามประเภทกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544ข : 103)

1. กิจกรรมด้านวิชาการ ประกอบด้วย 3 ชมรม คือ
 - 1.1 ชมรมวาทศิลป์
 - 1.2 ชมรมวิเทศสัมพันธ์
 - 1.3 ชมรมเครื่องมือ
2. กิจกรรมด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย 1 ชมรม คือ
 - 2.1 ชมรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท
3. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ชมรม คือ
 - 3.1 ชมรมดนตรีไทย
 - 3.2 ชมรมดนตรีสากล
 - 3.3 ชมรมโพล์คซอง

4. กิจกรรมด้านกีฬา ประกอบด้วย 1 ชมรม คือ

4.1 ชมรมกีฬา

5. กิจกรรมอื่น ๆ หมายถึง กิจกรรมที่จัดโดยคณะกรรมการสโมสรนิสิต สโมสรนิสิต ร่วมกับคณะอื่น ๆ หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และองค์กรเอกชน

ในปีการศึกษา 2546 มีนิสิตปริญญาบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 602 คน มีองค์การดำเนินกิจกรรมในคณะทันตแพทยศาสตร์ในรูปองค์กรสโมสรนิสิต มีแผนการปฏิบัติและงบประมาณ โดยรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร จำนวนนิสิตเข้าร่วมโครงการเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ การจัดทำประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่าการดำเนินโครงการสัมฤทธิ์ผลทุกโครงการ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545 : 12)

การดำเนินงานด้านการบริการนิสิต

คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการจัดสวัสดิการให้นักนิสิตเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในด้านการศึกษาเล่าเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของนิสิต ซึ่งจะส่งเสริมให้นักนิสิตได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งจัดดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บริการเงินทุนการศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการศึกษานักนิสิตที่มีความประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และได้มอบเงินรางวัลรวมทั้งโล่รางวัลแก่นักนิสิตเรียนดี นิสิตที่มีการจัดทำโครงการวิจัยทางทันตกรรมดีเด่น ตลอดจนนิสิตผู้มีคุณธรรมดีเด่น เป็นประจำทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ แก่นิสิต โดยคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้รับพระราชทาน ประทาน และบริจาคเงินจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อหาดอกผลให้เป็นทุนการศึกษา กับการได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและภาคเอกชน โดยแบ่งเป็นเงินทุนช่วยเหลือค่าธรรมเนียม (ทุนมหาวิทยาลัย) เงินทุนการศึกษา (ทุนคณะทันตแพทยศาสตร์) และเงินทุนการศึกษาเพื่อเหตุฉุกเฉินทุนทั้งสองประเภทมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร การขอใบสมัครและการยื่นใบสมัคร ตลอดจนการคัดเลือก และวิธีการคัดเลือกที่เหมือนกัน ทั้งนี้แล้วแต่การพิจารณา ของ คณะกรรมการจัดสรรทุน ว่านิสิตควรจะได้รับเงินทุนประเภทใด โดยผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นปริญญาตรี มีความประพฤติดี และขาดแคลนทุนทรัพย์ การคัดเลือกและวิธีการคัดเลือก

1. คัดเลือกผู้ได้รับทุนการศึกษา กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งคณบดีแต่งตั้ง

2. วิธีการคัดเลือกผู้ได้รับทุนการศึกษาเป็นไปตามวิธีที่คณะกรรมการจัดสรรทุนกำหนด

คณะทันตแพทยศาสตร์ มีทุนการศึกษาสำหรับนิสิตที่ประสบเหตุฉุกเฉินทางภาวะการเงิน โดยนิสิตสามารถยื่นใบสมัครขอรับทุนได้ตลอดปี โดยมีคณะกรรมการจัดสรรทุนเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป

2. บริการด้านสุขภาพอนามัย จัดบริการนิสิตที่เจ็บป่วยและบาดเจ็บโดยทั่วไป ให้ไปรับบริการที่แผนกศัลยศาสตร์ ซึ่งมีแพทย์และพยาบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

3. บริการห้องสมุด คณะฯ ได้จัดห้องสมุดเฉพาะเพื่อให้ประโยชน์แก่นิสิตและคณาจารย์ ได้ศึกษาวิชาความรู้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยจัดให้มีหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร ตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับงบประมาณของห้องสมุดคณะฯ ที่ได้จัดสรรไว้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545 : 102)

การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่

อาคารที่ใช้ทำการ มีทั้งหมด 9 อาคาร ดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543ก : 74-75)

1. อาคารทันต. 1 (อาคารทันตกรรม) เป็นอาคาร 2 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 ภาควิชาศัลยศาสตร์ คลินิกศัลยศาสตร์
 - ชั้น 2 ห้องปฏิบัติการรวม 1-2
2. อาคารทันต. 2 (อาคารทันตรักษัวจี) เป็นอาคาร 6 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 คลินิกบริการทันตกรรมพิเศษ
 - ชั้น 2 ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก
 - ชั้น 3 คลินิกทันตกรรมสำหรับเด็ก
 - ชั้น 4 คลินิกทันตกรรมจัดฟัน ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปาก
 - ชั้น 5 ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน ภาควิชาเวชศาสตร์ช่องปาก
 - ชั้นดาดฟ้า ห้องประชุมถวิล ตันติกุล
3. อาคารทันต. 5 (อาคารคลินิกรวม) เป็นอาคาร 5 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 ห้องปฏิบัติการภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์
 - ชั้น 2 คลินิกรวมชั้น 2
 - ชั้น 3 คลินิกรวมชั้น 3
 - ชั้น 4 ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์ ภาควิชาทันตกรรมบดเคี้ยว
 - ชั้น 5 ภาควิชาทันตกรรมชุมชน
4. อาคารทันต. 6 (อาคารราชวิทยาลัย) เป็นอาคาร 2 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 งานอาคารสถานที่และซ่อมบำรุง งานพัสดุ คลังทันตอุปกรณ์ หน่วยโสต-ทัศนศึกษา ศูนย์ผลิตเอกสาร พิพิธภัณฑ์ราชวิทยาลัย
 - ชั้น 2 หน่วยประชาสัมพันธ์ หน่วยสารบรรณ หน่วยการเจ้าหน้าที่ หน่วยการเงินหน่วยบัญชี งานคลังและงบประมาณ งานนโยบายและแผน

ห้องรองคณบดีฝ่ายบริหาร ห้องรองคณบดีฝ่ายวิชาการ ห้องรองคณบดี-
ฝ่ายวิจัย ห้องรองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต สำนักคณบดี และห้องประชุมวจา-
วิทยาวัฒน์

5. อาคารทนต์. 8 (อาคารบรรยาย) เป็นอาคาร 2 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 ห้องบรรยาย 101 -104
 - ชั้น 2 ห้องบรรยาย 201 203 ห้องพักอาจารย์พิเศษ 202
6. อาคารทนต์. 10 (โรงอาหารคณะ ฯ) เป็นอาคาร 2 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 โรงอาหาร
 - ชั้น 2 ห้องซ่อมดนตรีของนิสิต
7. อาคารทนต์. 11 (หอพักนิสิตเดิม) เป็นอาคาร 2 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 ห้องช่างของงานอาคาร ฯ ,หน่วยปฏิบัติการงานทันตกรรม สโมสรนิสิต
 - ชั้น 2 สโมสรนิสิต, สมาคมนิสิตเก่าคณะทันตแพทยศาสตร์
8. อาคารทนต์. 14 (อาคารพรีคลินิก) เป็นอาคาร 7 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้น 1 ห้องสมุด
 - ชั้น 2 ภาควิชาชีวเคมี
 - ชั้น 3 ภาควิชาจุลชีววิทยา
 - ชั้น 4 ภาควิชาสรีรวิทยา
 - ชั้น 5 ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาเภสัชวิทยา
 - ชั้น 6 ห้องปฏิบัติการกายวิภาคศาสตร์
 - ชั้น 7 ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการสรีรวิทยา
9. อาคารทนต์. 15 (อาคารสมเด็จพระเจ้า 93) เป็นอาคาร 14 ชั้น ประกอบด้วย
 - ชั้นใต้ดิน ห้องพักช่างโรงพยาบาล ห้องซักritz ห้องอบเครื่องมือ หน่วยบริการ
อุปกรณ์ทางการแพทย์
 - ชั้น 1 เวชระเบียน คลินิกทันตกรรมบริการ คลินิกรังสีวิทยา ห้องตรวจฉุกเฉิน
ห้องจ่ายยา ห้องเจาะเลือด
 - ชั้น 2 ห้องประชุมสี่ สิริสิงห ห้องประชุมท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพุช
 - ชั้น 3 คลินิกบูรณะช่องปากและใบหน้า คลินิกความผิดปกติของใบหน้าแต่กำเนิด
คลินิกผู้ป่วยติดเชื่อ ห้องผ่าตัด ห้อง ICU.ห้องปฏิบัติการ (แลป)
ห้องพักเจ้าหน้าที่ ห้องหัวหน้าพยาบาล
 - ชั้น 4 หออภิบาลผู้ป่วย ห้องพักแพทย์เวร ห้องพักพยาบาลเวร
 - ชั้น 5 คลินิกบัณฑิตศึกษา (ทันตกรรมหัตถการ ทันตบดเคี้ยว ปรีทันตวิทยา)
 - ชั้น 6 คลินิกบัณฑิตศึกษา (ทันตกรรมประดิษฐ์ เวชศาสตร์ช่องปาก ทันตกรรม
สำหรับเด็ก)

- ชั้น 7 ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาทันตพยาธิวิทยา ภาควิชาทันตกรรมหัตถการ
- ชั้น 8 ศูนย์ทันตสาธารณสุข งานบริการวิจัยและพัฒนา หน่วยพัฒนาแพทยศาสตรศึกษา ห้องแลปศูนย์วิจัยชีววิทยาช่องปากหน่วยผู้ป่วยติดเชื่อ
- ชั้น 9 ศูนย์ชีววิทยาช่องปาก ห้องปฏิบัติการวิจัยทันตวัสดุ
- ชั้น 10 สำนักงานบัณฑิตศึกษา หน่วยทันตกรรมผู้สูงอายุ หน่วยความผิดปกติ
- ชั้น 11 ภาควิชาปริทันตวิทยา สำนักงานโรงพยาบาลคณะฯ หน่วยสังคมสงเคราะห์
ประชาสัมพันธ์ เวชนิทัศน์ ห้องอเนกประสงค์สุทธาสีโนบล
- ชั้น 12 ห้องเก็บครุภัณฑ์หน่วยทันตกรรมพระราชทาน ห้องพักพยาบาล
- ชั้น 13 ห้องเครื่อง ห้องโถง
- ชั้น 14 ระบบลิฟท์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยได้จัดลำดับสาระ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 รวมทั้งสิ้น 602 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนิสิตทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จำแนกตามเพศ และ ชั้นปี

เพศ \ ชั้นปี	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นปีที่ 1	30	76	106
ชั้นปีที่ 2	23	72	95
ชั้นปีที่ 3	36	61	97
ชั้นปีที่ 4	31	75	106
ชั้นปีที่ 5	23	70	93
ชั้นปีที่ 6	30	75	105
รวม	173	429	602

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร วารสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 161-170)
3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และ ข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหา สำนวนและภาษาที่ใช้เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ก) เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ความชัดเจนภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหา
6. แก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วนำเสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จำนวน 30 คน
8. ตรวจสอบค่าจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (t-test) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 65 ข้อ
9. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .94

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนิสิต ได้แก่ เพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเหมาะสมมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อม ในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึง คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นิสิต คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนิสิตทันตแพทย์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยส่งแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 602 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่มีคำตอบที่สมบูรณ์ จำนวน 583 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.84 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์
1.	106	106
2	95	95
3	97	91
4	106	97
5	93	93
6	105	101
รวม	602	583

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะของนิสิตทันตแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนิสิตทันตแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตาม เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปี ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติพื้นฐาน
 - ค่าความถี่ (Frequency)
 - ค่าร้อยละ (Percentage)
 - ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (Ferguson.1981 : 46)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson.1981:68)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981 : 180)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้การทดสอบที (t-test for Independent Groups) (Ferguson. 1981 : 178)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Ferguson. 1981 : 308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยจำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมุติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบที ส่วนตัวแปรชั้นปี ใช้การวิเคราะห์

ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาความถี่และการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 หญิง	420	72.04
1.2 ชาย	163	27.96
รวม	583	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
2.1 ชั้นปีที่ 1	106	18.18
2.2 ชั้นปีที่ 2	95	16.30
2.3 ชั้นปีที่ 3	91	15.61
2.4 ชั้นปีที่ 4	97	16.64
2.5 ชั้นปีที่ 5	93	15.95
2.6 ชั้นปีที่ 6	101	17.32
รวม	583	100.00
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ระดับสูง	368	63.12
3.2 ระดับกลาง	215	36.88
รวม	583	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 583 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 420 คน คิดเป็นร้อยละ 72.04 และเพศชายจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 27.96 เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 15.61 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 97 คน คิดเป็น

ร้อยละ 16.64 ชั้นปีที่ 5 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 15.95 ชั้นปีที่ 6 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 17.32 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับสูง จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 63.12 ระดับกลาง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 36.88

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม ดังแสดงในตาราง 4-12

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม

ด้าน	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.27	0.88	ปานกลาง
2.	ด้านกิจกรรมนิสิต	3.14	0.97	ปานกลาง
3.	ด้านการบริการนิสิต	2.94	0.80	ปานกลาง
4.	ด้านอาคารสถานที่	2.82	0.83	ปานกลาง
5.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.29	0.87	ปานกลาง
รวม		3.09	0.89	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน
เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D	
1.	ปริมาณเนื้อหาวิชาวิชากับจำนวนหน่วยกิต	2.91	0.83	ปานกลาง
2.	เอกสารประกอบการสอนของรายวิชาชีพทันตแพทย์	3.24	0.68	ปานกลาง
3.	การเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในชั้นเรียน	3.13	0.71	ปานกลาง
4.	การกระตุ้นให้นิสิตค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.16	0.70	ปานกลาง
5.	การมุ่งเน้นให้นิสิตใช้ความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	3.06	0.76	ปานกลาง
6.	การเชื่อมโยงความรู้ด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ	3.32	0.84	ปานกลาง
7.	ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของอาจารย์	3.68	0.77	มาก
8.	ความเที่ยงตรงและยุติธรรมของการให้คะแนน	3.26	0.88	ปานกลาง
9.	การให้คำปรึกษาแก่นิสิตนอกเวลาสอน	3.12	0.96	ปานกลาง
10.	การเปิดโอกาสให้นิสิตประเมินการสอนเมื่อเสร็จสิ้น การสอน	3.48	0.88	มาก
11.	การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียน การสอน	3.57	0.82	มาก
12.	ความเป็นกันเองของอาจารย์	3.41	0.82	มาก
13.	การสร้างแรงจูงใจในการเรียนของอาจารย์	3.10	0.79	ปานกลาง
รวม		3.27	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 7
และ ข้อ 10-12 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต
เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D	
14.	การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทุกประเภทของคณะฯ	3.42	0.81	มาก
15.	คณะฯ จัดหาห้องทำงานสำหรับสโมสรนิสิตและชมรมเป็นสัดส่วน	3.17	1.01	ปานกลาง
16.	คณะฯ ให้เงินอุดหนุนการทำกิจกรรม	3.24	0.82	ปานกลาง
17.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคณะฯ อำนวยความสะดวกในการจัด กิจกรรม	3.30	0.74	ปานกลาง
18.	ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมที่นิสิตจัดขึ้น	3.32	0.77	ปานกลาง
19.	กิจกรรมส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับ	3.53	0.69	มาก
20.	ตารางเรียนเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมของนิสิต	2.50	0.94	น้อย
21.	นิสิตมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม	2.97	0.87	ปานกลาง
22.	การเปิดโอกาสให้นิสิตจัดกิจกรรม	3.37	0.81	ปานกลาง
23.	ระเบียบ กฎเกณฑ์ของคณะฯ เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมนิสิต	3.36	0.76	ปานกลาง
24.	การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของนิสิต	2.95	0.91	ปานกลาง
25.	การแบ่งเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต	2.69	0.95	ปานกลาง
26.	การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของนิสิต	2.98	0.77	ปานกลาง
รวม		3.14	0.97	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิตโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 14
และข้อ 19 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และข้อ 20 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการบริการนิสิต
เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านบริการนิสิต	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		X	S.D	
27.	การจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน	3.18	0.72	ปานกลาง
28.	จัดบริการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาการเรียน	2.73	0.87	ปานกลาง
29.	จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารเพื่อการศึกษา ค้นคว้าในห้องสมุดคณะฯ	3.18	0.83	ปานกลาง
30.	การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นทางวิชาการสำหรับนิสิต	3.25	0.81	ปานกลาง
31.	การจัดบริการด้านการรักษาพยาบาลแก่นิสิต	3.00	0.91	ปานกลาง
32.	จำนวนทุนการศึกษาที่คณะฯ และ มหาวิทยาลัยจัดสรรให้	3.12	0.77	ปานกลาง
33.	จำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการกับจำนวนนิสิต	2.75	0.96	ปานกลาง
34.	การจัดบริการร้านอาหารที่มีความสะอาดและสะอาด	3.09	0.92	ปานกลาง
35.	ความพร้อมในการให้บริการด้านสุขภาพและอนามัย	3.02	0.75	ปานกลาง
36.	การบริการแนะแนวอาชีพที่จัดให้นิสิต	2.62	0.81	ปานกลาง
37.	การจัดหางานให้ทำในระหว่างเรียน	2.33	0.86	น้อย
38.	การให้ความสะดวกในการลงทะเบียน	3.21	0.84	ปานกลาง
39.	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนิสิต	2.77	0.81	ปานกลาง
รวม		2.94	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านบริการนิสิตโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 37
ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่
เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D	
40.	ที่ตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์	3.94	0.91	มาก
41.	การวางผังอาคารเรียนต่างๆ	3.59	0.90	มาก
42.	บริเวณคณะฯ มีความสะอาด สวยงาม	3.49	0.88	มาก
43.	การจัดสถานที่พักผ่อนสำหรับนิสิตภายในคณะฯ	2.60	1.03	น้อย
44.	การจัดสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกาย	2.33	0.89	น้อย
45.	ห้องน้ำ ห้องสุขา ตามอาคารต่าง ๆ	2.50	0.89	น้อย
46.	จำนวนที่นั่งในโรงอาหาร	2.18	0.87	น้อย
47.	การจัดสถานที่นอกห้องเรียนสำหรับนิสิตค้นคว้าเพิ่มเติม	2.55	0.82	น้อย
48.	บรรยากาศของห้องเรียน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ	2.78	0.92	ปานกลาง
49.	บรรยากาศของห้องปฏิบัติการ เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ	2.88	0.89	ปานกลาง
50.	บรรยากาศของคลินิก เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ	2.87	0.83	ปานกลาง
51.	การจัดห้องสำหรับนิสิตทำกิจกรรมร่วมกัน	2.55	0.83	น้อย
52.	จำนวนที่นั่งในห้องสมุด	2.43	0.87	น้อย
รวม		2.82	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 40-42
ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ ข้อ 48-50 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับ
กลุ่มเพื่อน เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	n = 583		ระดับความ เหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D	
53.	การให้ความช่วยเหลือแนะนำเรื่องต่าง ๆ ระหว่างนิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้อง	3.51	0.86	มาก
54.	นิสิตรุ่นพี่ให้คำแนะนำด้านการฝึกปฏิบัติแก่นิสิตรุ่นน้อง	3.54	0.84	มาก
55.	ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้อง	3.47	0.88	มาก
56.	การร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน	3.20	0.84	ปานกลาง
57.	การรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.34	0.72	ปานกลาง
58.	การรวมกลุ่มทบทวนบทเรียนก่อนสอบ	3.09	0.80	ปานกลาง
59.	การให้คำปรึกษาหารือและแก้ปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.36	0.83	ปานกลาง
60.	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในเรื่องต่าง ๆ	3.36	0.85	ปานกลาง
61.	การให้ความช่วยเหลือของรุ่นพี่แก่รุ่นน้องในด้านการเรียน	3.32	0.86	ปานกลาง
62.	ความสามัคคีในหมู่คณะฯ ของนิสิต	3.31	0.82	ปานกลาง
63.	การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตส่วนใหญ่	3.07	0.75	ปานกลาง
64.	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของนิสิต	3.19	0.74	ปานกลาง
65.	การร่วมทำกิจกรรมและพบปะสังสรรค์ระหว่างนิสิตต่างชั้นปี	3.04	0.77	ปานกลาง
รวม		3.29	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า นิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 53-55 ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ
โดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เพศ			
	หญิง (n=420)		ชาย (n=163)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านการเรียนการสอน	3.25	0.48	3.30	0.46
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	3.17	0.58	3.07	0.56
3. ด้านบริการนิสิต	2.98	0.50	2.85	0.51
4. ด้านอาคารสถานที่	2.85	0.55	2.76	0.48
5. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.31	0.54	3.24	0.62
รวม	3.11	0.40	3.05	0.38

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงต่างเห็นว่าสภาพแวดล้อม
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม ว่างมีความเหมาะสม
อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ชั้นปี											
	ชั้นปีที่ 1 (n=106)		ชั้นปีที่ 2 (n=95)		ชั้นปีที่ 3 (n=91)		ชั้นปีที่ 4 (n=97)		ชั้นปีที่ 5 (n=93)		ปีที่ 6 (n=101)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านการเรียนการสอน	3.43	0.49	3.43	0.42	3.11	0.38	3.11	0.42	3.18	0.56	3.29	0.46
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	3.40	0.55	3.32	0.47	2.94	0.46	2.82	0.54	3.13	0.61	3.19	0.58
3. ด้านบริการนิสิต	3.12	0.46	2.94	0.45	2.92	0.36	2.62	0.51	3.01	0.47	3.04	0.58
4. ด้านอาคารสถานที่	3.12	0.49	2.87	0.52	2.81	0.42	2.52	0.55	2.68	0.46	2.89	0.55
5 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.13	0.63	3.39	0.54	3.08	0.45	3.37	0.59	3.32	0.56	3.46	0.49
รวม	3.24	0.41	3.19	0.35	2.97	0.31	2.89	0.38	3.07	0.37	3.17	0.41

จากตาราง 11 แสดงว่า นิสิตทุกชั้นปีต่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 เห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ชั้นปีอื่น ๆ เห็นว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นนิสิตชั้นปีที่ 4 เห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและ
โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	สูง (n = 368)		ปานกลาง (n = 215)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านการเรียนการสอน	3.26	0.50	3.28	0.44
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	3.17	0.60	3.08	0.53
3. ด้านบริการนิสิต	2.95	0.52	2.94	0.48
4. ด้านอาคารสถานที่	2.81	0.57	2.84	0.47
5. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.31	0.59	3.27	0.53
รวม	3.10	0.41	3.08	0.36

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ต่างก็เห็นว่าสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่านิสิตทั้งสองกลุ่มต่างเห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังแสดงในตาราง 13-21

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เพศ				t	p
	หญิง (n=420)		ชาย (n=163)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการเรียนการสอน	3.25	0.48	3.30	0.46	-1.192	.234
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	3.17	0.58	3.07	0.56	1.876	.061
3. ด้านบริการนิสิต	2.98	0.50	2.85	0.51	2.789	.005
4. ด้านอาคารสถานที่	2.85	0.55	2.76	0.48	1.715	.087
5. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.31	0.54	3.24	0.62	1.315	.189
รวม	3.11	0.40	3.05	0.38	1.813	.070

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตชายและหญิง มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่านิสิตชายและนิสิตหญิง เห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านบริการนิสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 14 การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	10.77	2.15	10.227	.000
	ภายในกลุ่ม	577	121.54	.21		
	รวม	582	132.32			
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	ระหว่างกลุ่ม	5	24.12	4.86	16.614	.000
	ภายในกลุ่ม	577	167.59	.29		
	รวม	582	191.72			
3. ด้านการบริการนิสิต	ระหว่างกลุ่ม	5	14.73	2.94	12.830	.000
	ภายในกลุ่ม	577	132.55	.23		
	รวม	582	147.29			
4. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	5	20.6	4.12	16.428	.000
	ภายในกลุ่ม	577	145.98	.25		
	รวม	582	165.61			
5 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	5	11.39	2.27	7.525	.000
	ภายในกลุ่ม	577	174.75	.30		
	รวม	582	186.14			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	5	9.32	1.86	13.334	.000
	ภายในกลุ่ม	577	80.65	.14		
	รวม	582	89.97			

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ ดังแสดงในตาราง 15-20

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี ที่ศึกษา เป็นรายคู่

		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	3.43	3.43	3.11	3.11	3.18	3.29
ชั้นปีที่ 1	3.43			*	*	*	
ชั้นปีที่ 2	3.43			*	*	*	
ชั้นปีที่ 3	3.11						
ชั้นปีที่ 4	3.11						
ชั้นปีที่ 5	3.18						
ชั้นปีที่ 6	3.29						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อม คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 4 และ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต
จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ 1	3.40						
ชั้นปีที่ 2	3.32						
ชั้นปีที่ 3	2.94						
ชั้นปีที่ 4	2.82						
ชั้นปีที่ 5	3.13						
ชั้นปีที่ 6	3.19						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมคณะทันต-
แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนิสิต ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 ,4 และ 5 นิสิต
ชั้นปีที่ 2 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการบริการนิสิต
จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ 1	3.12	3.12	2.94	2.92	2.62	3.00	3.04
ชั้นปีที่ 2	2.94				*		
ชั้นปีที่ 3	2.92				*		
ชั้นปีที่ 4	2.62					*	*
ชั้นปีที่ 5	3.00						
ชั้นปีที่ 6	3.04						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1,2,3 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมคณะทันต-
แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านบริการนิสิต ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4
ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	3.12	2.87	2.81	2.52	2.68	2.89
ชั้นปีที่ 1	3.12		*	*	*	*	
ชั้นปีที่ 2	2.87				*		
ชั้นปีที่ 3	2.81				*		
ชั้นปีที่ 4	2.52						*
ชั้นปีที่ 5	2.68						
ชั้นปีที่ 6	2.89						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2,3,4, และ 5 นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับ
กลุ่มเพื่อน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	3.13	3.39	3.08	3.37	3.32	3.46
ชั้นปีที่ 1	3.13		*				*
ชั้นปีที่ 2	3.39			*			
ชั้นปีที่ 3	3.08				*		*
ชั้นปีที่ 4	3.37						
ชั้นปีที่ 5	3.32						
ชั้นปีที่ 6	3.46						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่านิสิตชั้นปี 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 6 นิสิตชั้น
ปีที่ 2 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 3 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 และ 6 อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม จำแนกตาม
ชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปีที่ศึกษา	X	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	ชั้นปีที่ 6
ชั้นปีที่ศึกษา	X	3.24	2.19	2.97	2.89	3.07	3.17
ชั้นปีที่ 1	3.24			*	*		
ชั้นปีที่ 2	3.19			*	*		
ชั้นปีที่ 3	2.97						*
ชั้นปีที่ 4	2.89						*
ชั้นปีที่ 5	3.07						
ชั้นปีที่ 6	3.24						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมคณะทันต-
แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมทุกด้านต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 นิสิตชั้นปีที่
3 และ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	สูง (n = 368)		ปานกลาง (n = 215)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านการเรียนการสอน	3.26	0.50	3.28	0.44	-.661	.509
2. ด้านกิจกรรมนิสิต	3.17	0.60	3.08	0.53	1.832	.067
3. ด้านบริการนิสิต	2.95	0.52	2.94	0.48	.229	.819
4. ด้านอาคารสถานที่	2.81	0.57	2.84	0.47	-.579	.563
5. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.31	0.59	3.27	0.53	.725	.469
รวม	3.09	0.41	3.08	0.36	.483	.629

จากตาราง 21 แสดงว่านิสิตทันตแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของนิสิตทันตแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนิสิตทันตแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2546 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 106 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 95 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 91 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 97 คน ชั้นปีที่ 5 จำนวน 93 คน ชั้นปีที่ 6 จำนวน 101 คน รวมทั้งสิ้น 583 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 65 ข้อ ประกอบด้วยด้านการเรียนการสอน 13 ข้อ ด้านกิจกรรมนิสิต 13 ข้อ ด้านการบริการนิสิต 13 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ 13 ข้อ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน 13 ข้อ แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 602 ฉบับ ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ 583 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.84

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การทดสอบที่ ส่วนชั้นปีที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นิสิตหญิงและชายมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านบริการ นิสิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 เห็นว่าสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 6 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการเรียนการสอน นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 4 และ 5

ด้านกิจกรรมนิสิต นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 ,4 และ 5 นิสิตชั้นปีที่ 2 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6

ด้านบริการนิสิต นิสิตชั้นปีที่ 1,2,3 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6

ด้านอาคารสถานที่ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2,3,4, และ 5 นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 6

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตชั้นปี 1 มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 6 นิสิตชั้นปีที่ 2 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 3 ต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 4 และ 6

2. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นิสิตมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตเห็นว่า ทั้ง ๆ ที่ ทางคณะ ฯ มีสัดส่วน อาจารย์ : นิสิต = 1 : 6 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนที่สูงและทางคณะฯ ยังได้เชิญอาจารย์พิเศษจากภายนอกอีกจำนวนหนึ่งด้วย แต่ลักษณะการเรียนการสอนของวิชาชีพทันตแพทย์ต้องการอาจารย์สอนอย่างใกล้ชิดและในเวลาปฏิบัติงานในคลินิก จึงเป็นไปได้ที่นิสิตจะเห็นว่า ปริมาณเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมากเกินไป เมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ และอาจารย์บางส่วนต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารและเป็นคณะกรรมการงานโครงการต่าง ๆ ของคณะฯ จึงมีภารกิจเพิ่มเติมนอกเหนือจากภาระงานสอนและให้คำปรึกษา และอาจารย์บางท่านมีชั่วโมงสอนมากเกินไป อาจเป็นเหตุทำให้ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นิสิตนอกเวลาสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น ดังที่ จรัส สุวรรณเวลา และ คณะ (2540 : 16) กล่าวว่า หลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมมักเป็นการลอกเรียนมาจากตะวันตก ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเนื้อหาสาระที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรแน่นจนเกินไป และ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกสาขาวิชา หลักสูตรจะระบุสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ตามต้องการ ส่วนการสอนเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรได้ระบุไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 72) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านกิจกรรมนิสิต นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในคณะทันตแพทยศาสตร์ มีเนื้อหาวิชาเรียนมาก นิสิตไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมมากนัก และกิจกรรมบางอย่างนิสิตให้ความสำคัญน้อยและไม่ค่อยให้ความร่วมมือหรืออาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตส่วนมากได้รับข้อมูลไม่เพียงพอ ในบางครั้งกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร และกิจกรรมนิสิตที่จัดให้ควรมีความหลากหลาย ควรจัดงบประมาณให้เพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังที่ สำเนาวั ขจรศิลป์ (2538 : 142) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับกิจกรรมว่า นักศึกษาให้ความสนใจกับกิจกรรมส่วนกลางน้อย ขาดนักศึกษาที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกนักศึกษา บางครั้งจึงอาจได้ผู้ที่ขาดลักษณะผู้นำมาทำหน้าที่ ทำให้ขาดแคลนนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน จึงทำให้องค์การนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ประสาน อุพารธรรม (2535 : 86) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ในด้านการจัดกิจกรรม นิสิตอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ ชูชาติ ไชยเชตต์ (2538 : 85) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสยามตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านบริการนิสิต นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะทันตแพทยศาสตร์ มีบุคลากรผู้รับผิดชอบทางด้านบริการนิสิตต่าง ๆ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตทั้ง 6 ชั้นปี ทำให้นิสิตไม่ได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขอรับบริการหรือสอบถามข้อมูล การจัดการบริการด้านคอมพิวเตอร์นอกเวลาเรียนมีไม่เพียงพอ เพราะมีนิสิตจำนวนมากที่ต้องการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้บางครั้งนิสิตต้องรอนาน นอกจากนี้ คณะฯ ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความทันสมัยมาให้บริการนิสิต เพื่อช่วยให้นิสิตสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนเรื่องวัสดุอุปกรณ์ นิสิตเห็นว่า ยังขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นและทันสมัย อาจเนื่องมาจากในปัจจุบัน เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สื่อการเรียนที่ใช้อาจล้าสมัยไปบ้างในบางอย่าง ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง และอาจเป็นเพราะงบประมาณสนับสนุนอาจไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาช่วยเสริมการเรียนการสอน ห้องเรียนบางห้องขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้สอนและบางครั้งอุปกรณ์อยู่ในสภาพใช้งานได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้การสอนไม่บรรลุผล ดังนั้น คณะฯ ควรจัดให้มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนิสิต เพราะสื่อการสอนที่ดีจะเป็นจุดรวมความสนใจ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในเนื้อหาวิชาดียิ่งขึ้น ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 101-102) ได้กล่าวว่า ในการจัดบริการต่าง ๆ แก่นิสิตควรจัดให้มีความเหมาะสม ความสะดวกสบายและเพียงพอ รวมทั้งด้านการประชาสัมพันธ์งานบริการนิสิตที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพื่อให้นิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารการจัดบริการ นิสิตอย่างครบถ้วน มหาวิทยาลัยควรจัดบริการต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นิสิตมีความเป็นอยู่อย่างมีความสุขขณะที่นิสิตอยู่นอกชั้นเรียน เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่ง สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองในการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิต เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคมอารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญแข ประจันปัจฉินีก และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2540 : 81) ที่ศึกษาความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย พบว่า กองกิจการนิสิตเป็นหน่วยงานเล็กมีกำลังคนน้อย จึงทำให้ไม่สามารถจัดบริการให้แก่นิสิตได้ในระดับที่น่าพึงพอใจ และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของประลม ไชยสาร (2542 : 92) ที่ศึกษาเจตคติและความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่มีต่อการจัดบริการนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อการจัดบริการนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านสวัสดิการและบริการทั่วไป นักศึกษามีเจตคติในระดับน้อยถึงปานกลาง

1.4 ด้านอาคารสถานที่ นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง ๆ ที่ คณะทันตแพทยศาสตร์ มีอาคารถึง 9 อาคาร ซึ่งถือได้ว่ามีพื้นที่ใช้สอยมาก แต่อาจเป็นเพราะคณะทันตแพทยศาสตร์อยู่ในบริเวณใจกลางกรุงเทพมหานคร ซึ่งพื้นที่บริเวณรอบๆ อาคารทั้งหมดมีเนื้อที่จำกัดในการสร้างที่จอดรถและสถานที่เล่นกีฬาให้เพียงพอต่อจำนวนนิสิต ทำให้ นิสิตไม่ได้รับความสะดวกสบายในเวลาเรียน หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังที่ ประทุม นพคุณ (2535 : 134-135) ได้กล่าวว่า อาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่เรียน ฝึกปฏิบัติงาน ทำงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ และพักผ่อนหย่อนใจ อาคารสถานที่และบริเวณที่สวยงามสะอาด ร่มรื่นน่าอยู่ ก็จะทำให้ นิสิต นักศึกษามีความรู้สึกรักรักษา สบายใจ อารมณ์แจ่มใส เป็นการปลูกฝังเรื่องความมีระเบียบวินัยไปในตัวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีย์ บุรณวิทย์ (2537 : 114) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคกลาง กรมอาชีวศึกษา พบว่า ด้านอาคารสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นของนักศึกษาต่ออาคาร เช่น ห้องสุขามีไม่เพียงพอกับความ ต้องการ จำนวนที่นั่งในโรงอาหารยังไม่เพียงพอ และไม่สะอาดเท่าที่ควร สถานที่จอดรถน้อยเกินไป จำนวนที่นั่งในโรงอาหารยังไม่เพียงพอ ทำนองเดียวกับที่ วลัยลักษณ์ อัครีวงศ์ (2539 : 59-60) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ภายในสถาบัน ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสิตมีการรวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาเล่าเรียน และค้นคว้า ตำราเรียน ตลอดจนช่วยเหลือ ร่วมกันแก้ปัญหาการเรียน ตลอดจนแนะนำการเรียนระหว่างเพื่อน นิสิตด้วยกัน เป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่าง นิสิตด้วยกัน แต่การคบหาส่วนมากอยู่เฉพาะในชั้นปีเดียวกันเป็นส่วนมาก และการเรียนการสอนเป็นไปเฉพาะสาขาวิชาชีพ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง นิสิตต่างชั้นปีมีน้อย ขาดความร่วมมือ ขาดความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างชั้นปี ดังที่ วลัยภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530 : 45-46) กล่าวว่า สังคมกลุ่มเพื่อนจะทำให้ นิสิตรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จ และกลุ่มเพื่อนจะสนับสนุนสนองอารมณ์ จิตใจและความต้องการของ นิสิตได้ นิสิตมีโอกาสรู้และเข้าใจชีวิตของการอยู่ร่วมกัน การสมาคม การทำงานกับคนอื่นที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน กลุ่มเพื่อนจะกระตุ้นให้นิสิตเกิดความคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ ชูชาติ ไชยเชตต์ (2538 :84) ที่ศึกษา สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสยามตามทัศนะของนักศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับ

ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 88) ที่ศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

1.2 นิสิตหญิงและชายมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตชายและนิสิตหญิง อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน มีประสบการณ์เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน นิสิตชายและนิสิตหญิงมีสิทธิและความเท่าเทียมกัน การจัดการเรียนการสอนคณะฯ เปิดโอกาสให้มีการเรียนร่วมกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นเพื่อนกัน มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งแยก ชายหญิง ทำให้ไม่มีความแตกแยก นิสิตทุกคนสามารถเข้าศึกษาและอยู่ร่วมกันได้ จึงทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน ดังที่ สมยศ นาวิการ. (2540 : 75) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีทัศนคติค่านิยมที่ คล้ายคลึงกัน เช่นเดียวกับที่ บุรุษชัย จงกลณี. (2531 : 26) กล่าวว่า ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการศึกษานิสิตนักศึกษาว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกื้อกูลสนับสนุน สร้างสรรค์และการถ่ายทอดวิชาการ ได้แก่ สภาพธรรมชาติ รวมทั้งวัตถุ สภาพสังคม จิตใจและ สติปัญญาของบุคลากรทุกฝ่ายที่ประกอบกิจการงาน และดำเนินชีวิตร่วมกันในมหาวิทยาลัยเป็น องค์ประกอบสำคัญในการสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการที่ดี ทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ วินุ พวงทอง (2542 : 112) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตาม ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัย พลศึกษากรุงเทพ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545 : 87) ที่ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการนิสิต เห็นว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยชั้นปีที่ 1 และ 2 ต่างจากปีที่ 3 และ 4 ชั้นปีที่ 3 และ 4 ต่างจากชั้นปีที่ 6 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นน้องใหม่เพิ่งเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยกำลังมีความสุขใน

การได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แม้จะต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม การใช้เวลาว่าง การเดินทาง ก็ไม่เป็นปัญหาอะไร เพราะพอใจที่จะใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 แม้จะเพิ่งผ่านมาเป็นนิสิตที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในคณะทันตแพทยศาสตร์เต็มเวลาแต่ก็เริ่มปรับตัวได้บ้างแล้ว จึงมีความรู้สึกว่าการตนเองยังไม่มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ ต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งประสบกับอุปสรรคหลายด้าน เช่น การเรียนที่หนักขึ้นเพราะมีเรียนทฤษฎีปฏิบัติการ และคลินิก ควบคู่กันไป ทำให้ไม่สามารถแบ่งเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การอำนวยความสะดวกทางด้านอาคารสถานที่ การใช้ห้องเรียน คลินิก ซึ่งมีตารางเวลาจำกัดในการใช้ และในขณะที่นิสิตชั้นปีสุดท้ายได้ศึกษามาแล้ว 6 ปีการศึกษา ทำให้มีการรับรู้และมองเห็นสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและหลากหลาย จนกระทั่งนิสิตประสบผลสำเร็จการศึกษา จึงทำให้นิสิตแต่ละชั้นปีมีทัศนะโดยรวมที่แตกต่างกัน ดังที่ สเตียร์ อังชัน และมาวดี (Steers, Ungson and Mowdy. 1985 : 77) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้สมาชิกทุกฝ่ายมีความพึงพอใจนั้นคงเป็นไปได้ยากแม้จะใช้ความพยายามแล้วก็ตาม ในการประสานช่องว่างนี้หากได้ทราบความต้องการก็จะแก้ปัญหาให้ลดน้อยลง และ ทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 39) ได้กล่าวถึงนิสิตชั้นปีสุดท้ายว่ามีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิต ไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตด้วยตนเอง ส่วนใหญ่จะสนใจกับเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว และกล่าวถึงนิสิตปีที่ 1 ว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความ คิดต่าง ๆ ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน แสวงหาฐานะส่วนตัว ความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม และจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 และนิสิตชั้นปีที่ 3 มีความคล้ายกันคือ มีวัฒนธรรมเพื่อนฝูง และมีความคิดเห็นในกลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งกล่าวได้ว่านิสิตชั้นปีที่ 1,2,3 มีอุปนิสัยและมีมุมมองที่แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตทุกชั้นปี มีทัศนะที่แตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยของไพโรจน์ ดั่งวิเศษ ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสงขลา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยสงขลา โดยส่วนรวมหกด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านบริหาร ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน และด้านบริการนักศึกษาแตกต่างกัน (ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ. 2533 : 55) เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละด้านพบว่า

ด้านการเรียนการสอน นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทัศนะแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่เพิ่งเริ่มเรียน และเรียนวิชาพื้นฐานที่คณะอื่น ๆ มีเพียงบางรายวิชาเท่านั้นที่เข้ามาเรียนที่คณะทันตแพทย โดยยังไม่ได้เรียนวิชาชีพทันตแพทย์เลย จึงไม่ประสบปัญหาในการเรียนเท่าไรนัก ส่วนนิสิตชั้นปี

ที่ 2 แม้เริ่มเข้าเรียนที่คณะทันตแพทย์เต็มเวลา แต่มีการเรียนทางด้านปฏิบัติการทางวิชาชีพทันตแพทย์เป็นบางรายวิชานั้น จึงทำให้นิสิตทั้งสองชั้นปีเห็นว่าเป็นการเรียนที่ไม่หนักมาก ซึ่งต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 ซึ่งจะเริ่มเข้าสู่การเรียนวิชาชีพ จะต้องเรียนวิชาบรรยายพร้อม ๆ กับวิชาปฏิบัติการ เป็นการเรียนซึ่งค่อนข้างหนัก จะเรียนวิชาทฤษฎี และวิชาปฏิบัติการซึ่งเป็นวิชาที่ต้องใช้ฝีมือและศิลปะในการเรียนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมตัวไปสู่การเรียนระดับคลินิกในชั้นปีที่ 4 ในภาคการศึกษาปลายซึ่งต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากผู้ป่วย รู้จักการแก้ไขปัญหา ต้องค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นปีแรกที่ต้องทำการรักษาผู้ป่วยจริง ๆ และยังคงต้องเรียนวิชาบรรยาย ปฏิบัติการควบคู่กันไป ทำให้นิสิตพบกับการเรียนที่หนักมาก และนิสิตชั้นปีที่ 5 ก็ยังคงเรียนวิชาบรรยายพร้อม ๆ กับการรักษาผู้ป่วยทั้งสองภาคการศึกษาอีกด้วย จึงทำให้นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543 :151) ที่กล่าวว่าจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและดำเนินการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดีก็ด้วยการวางแผนการบริหารด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนสามารถใช้ความรู้ความสามารถของอาจารย์ทั้งในและนอกคณะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งงานวิจัยของอำพัน เอี่ยมอ่อง. (2541 : 149) ที่ทำการศึกษารื่องสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ด้านการเรียนการสอน แตกต่างกัน

ด้านกิจกรรมนิสิต นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนะต่างจากชั้นปีที่ 3,4,5 ชั้นปีที่ 2 ต่างจากปีที่ 3,4 ชั้นปีที่ 4 ต่างจากปีที่ 5,6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 มีการเข้าร่วมกิจกรรมของคณะอื่น ๆ และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอด มีโอกาสคบหาเพื่อนใหม่ ปลูกฝังการมีน้ำใจ สร้างความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษาด้วยกัน มีความเสียสละต่อส่วนรวม รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รู้จักการอยู่ร่วมกัน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 ได้เข้ามาศึกษาที่คณะทันตแพทย์เป็นปีแรก มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านความสามารถ และต้องมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลรุ่นน้องปี 1 ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทัศนะในด้านกิจกรรมนิสิตมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3,4 และ 5 ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้น จำเป็นจะต้องแบ่งเวลาการเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมโดยไม่ให้เสียการเรียน และกิจกรรมบางอย่างอาจไม่เหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นปีการศึกษาแรกที่ลงปฏิบัติงานในคลินิกซึ่งต้องทำการรักษาฟันในผู้ป่วยจริง ๆ ทำให้นิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนะในด้านกิจกรรมน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6 ซึ่งผ่านประสบการณ์การปฏิบัติงานทางด้านคลินิก และสามารถปรับตัวและแบ่งเวลาเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่เสียการเรียน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิตแตกต่างกัน ดังที่ ทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 6) ที่กล่าวว่า

กิจกรรมนักศึกษาจะช่วยพัฒนานักศึกษาและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมและรักษาซึ่งค่านิยมในตัวนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ และมีประสบการณ์ในสภาพที่เป็นจริงของสังคม อันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกที่ถูกต้องดีงาม และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งงานวิจัยของสายพิน สุตคณิง (2536 : 82) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ต่างกันมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตแตกต่างกัน

ด้านการบริการนิสิต นิสิตชั้นปีที่ 1,2,3 มีทักษะต่างจากชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 4 ต่างจากชั้นปีที่ 5,6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 เมื่อเริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต้องเรียนรายวิชาพื้นฐานที่คณะวิทยาศาสตร์ โดยทางมหาวิทยาลัยได้จัดการบริการต่าง ๆ ของส่วนกลางไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้นิสิตได้ใช้บริการ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน เช่น การลงทะเบียน ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดขนาดใหญ่ และบริการด้านสุขภาพและอนามัย จึงทำให้นิสิตได้รับความสะดวกและพึงพอใจในการบริการที่ทางมหาวิทยาลัยจัดทำให้ ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ต้องเข้ามาเรียนรายวิชาที่คณะทันตแพทยศาสตร์ตลอด จึงมีความรู้สึกที่ดีต่อการบริการต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่ากับขณะเมื่อเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จากห้องสมุด ซึ่งเป็นห้องสมุดเฉพาะ โรงอาหารซึ่งต้องใช้ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์ และห้องบริการคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิตยังมีไม่มากนัก ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 ได้รับรู้การบริการต่าง ๆ มาแล้วถึง 3 ปีการศึกษา ทำให้รับรู้การบริการทั้งในด้านดีและการบริการที่นิสิตต้องการให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 5 และ 6 ซึ่งเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เข้าใจและยอมรับการบริการนิสิตของคณะฯ เนื่องจากปัจจัยทางด้านงบประมาณ ซึ่งไม่สามารถสร้างห้องสมุดกลางที่มีขนาดใหญ่ สามารถรองรับนิสิตได้อย่างทั่วถึง โรงอาหารซึ่งคับแคบเนื่องจากเนื้อที่จำกัด ขาดคอมพิวเตอร์ที่มีสภาพใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและพอเพียงกับจำนวนนิสิต ซึ่ง สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2537 : 7) ได้กล่าวว่า การจัดบริการนักศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนา ในทุกด้านของนักศึกษา เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองโดยการจัดการบริการที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาเพื่อช่วยให้นักศึกษา เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ดังที่งานวิจัยของ อาภาพร บูลศรี. (2546 : 86) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่องานบริการและสวัสดิการของฝ่ายสวัสดิการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่องานบริการและสวัสดิการของฝ่ายสวัสดิการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

ด้านอาคารสถานที่ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะต่างจากชั้นปีที่ 2,3,4,5 ชั้นปีที่ 2,3 ต่างจากชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 4 ต่างจากชั้นปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตชั้นปีที่ 1 ต้องไปเรียนวิชาพื้นฐานที่คณะวิทยาศาสตร์ ในขณะที่เดียวกันก็มีบางรายวิชาที่มาเรียนที่

คณะทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งนิสิตชั้นปีที่ 1 ใช้บริการด้านอาคารสถานที่ในคณะทันตแพทยศาสตร์น้อยมาก ทำให้ไม่คุ้นเคยต่ออาคารสถานที่เท่าที่ควร นิสิตจึงมองภาพคณะวิทยาศาสตร์ซึ่งเคยใช้อาคารสถานที่ในการศึกษาเล่าเรียนมาก่อนว่ามีการจัดอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ต้องใช้อาคารสถานที่ ซึ่งคณะฯ ได้จัดตารางการใช้สถานที่ ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ หรือการใช้โรงอาหารซึ่งมีเนื้อที่จำกัดก็ตาม แต่ตารางการใช้ก็ยังเอื้ออำนวยให้นิสิตได้ใช้บริการด้านอาคารสถานที่อย่างเต็มที่และสะดวกสบาย ในขณะที่ นิสิตชั้นปีที่ 4 เพิ่งเริ่มใช้อาคารสถานที่ของคลินิกรวม เพื่อทำการรักษาผู้ป่วย ซึ่งต้องใช้ร่วมกันกับนิสิตชั้นปีที่ 5 ซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าสถานที่ภายในคณะค่อนข้างแคบและไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อีก จำนวนและขนาดของห้องเรียนที่คับแคบ ห้องปฏิบัติการรวม และคลินิก ต้องใช้ร่วมกัน ประกอบกับจำนวนนิสิตแต่ละชั้นปีมีจำนวนไม่เท่ากัน แต่ขนาดห้องเรียน โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการ และคลินิก ยังมีขนาดและจำนวนเท่าเดิม ในขณะเดียวกันนิสิตชั้นปีที่ 6 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย และมีโอกาสใช้อาคารสถานที่ในคณะฯ เพียงแค่ภาคการศึกษาต้นเท่านั้น ภาคการศึกษาปลายนิสิตต้องออกฝึกงานตามโรงพยาบาลต่าง ๆ จึงไม่ได้รับผลกระทบมากเท่า นิสิตชั้นปีที่ 4 จึงทำให้นิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน ดังที่ บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536 : 153) กล่าวว่า ห้องเรียนเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอนจึงควรจัดให้เป็นสัดส่วน สะอาดเรียบร้อย สามารถใช้การได้ดีอยู่เสมอ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางหนังสือ และมีบรรยากาศที่น่าเรียน เช่น ต้องไม่ร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทได้ดี แสงสว่างพอเหมาะและปราศจากสิ่งรบกวน ทำนองเดียวกับ อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542 : 33) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย หากนิสิตรู้สึกสภาพแวดล้อมสบายและเหมาะสมก็อาจก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ในขณะที่งานวิจัยของอำพัน เอี่ยมอ่อง. (2541 : 149) ที่ทำการศึกษารื่อง สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่างจากชั้นปีที่ 2,6 ชั้นปีที่ 2 ต่างจากชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 3 ต่างจากชั้นปีที่ 4, 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตในชั้นปีที่ 1 ต้องใช้ชีวิตในการเรียนที่คณะอื่น เช่น คณะวิทยาศาสตร์ เป็นส่วนมาก ซึ่งแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ซึ่งได้ร่วมชั้นเรียนในคณะทันตแพทย์เท่านั้น ทำให้การคบหาเพื่อนอยู่ในชั้นปีเดียวกันมีความสนิทสนมกันมากขึ้น เมื่อเริ่มเข้าสู่ชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นการเรียนที่ค่อนข้างหนัก ทำให้ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนลดลง อาจเกิดจากสาเหตุการเรียนทางด้านวิชาชีพ

ทันตแพทย์ซึ่งต้องความสามารถและต้องใช้ฝีมือของแต่ละบุคคลในเรียนปฏิบัติการ และขณะเดียวกันนิสิตจะต้องทำวิจัยร่วมกับเพื่อนนิสิตจำนวนแค่ 1 ถึง 3 คนเท่านั้น นิสิตจึงผูกพันกันเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น และเมื่อนิสิตเริ่มเข้าสู่ชั้นปีที่ 4 นิสิตจะต้องเรียนและปฏิบัติงานทางคลินิกร่วมกับเพื่อน ๆ มากขึ้น มีการปรึกษาหารือในการเรียนร่วมกัน ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 6 ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีสุดท้ายใกล้สำเร็จการศึกษา ได้ศึกษาร่วมกับเพื่อน ๆ ชั้นเดียวกันมาตลอด 6 ปี การศึกษาและได้พบปะกับรุ่นน้องสังสรรค์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะส่งผลให้นิสิตมีความรัก ความผูกพัน ทำให้ความสัมพันธ์ด้านกลุ่มเพื่อนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530 : 45-46) กล่าวว่า สังคมกลุ่มเพื่อนจะทำให้ นักศึกษารู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จ นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนจะสนับสนุนสนองอารมณ์ จิตใจ และความต้องการของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจชีวิตของการอยู่ร่วมกัน การสมาคม การทำงานกับคนอื่นที่มีภูมิหลังต่างกัน กลุ่มเพื่อนจะกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งงานวิจัยของประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : 94) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน

2.3 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันต-แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่สอบเข้าศึกษาในคณะทันตแพทยศาสตร์ เป็นนิสิตที่มีพื้นฐานทางด้านสติปัญญาดี มีความตั้งใจและมุ่งมั่นเพื่อเรียนไปประกอบวิชาชีพทันตแพทย์ ทำให้เกิดการแข่งขันในตนเองอยู่แล้ว นิสิตจึงมีความกระตือรือร้น ในการหาความรู้เพิ่มเติมและทบทวนรายวิชาอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่อตนเองค่อนข้างสูง เพื่อให้การเรียนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย แม้นิสิตจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน แต่ต่างก็ต้องใช้เวลาในการศึกษาและมีประสบการณ์ในรั้วคณะทันตแพทย์ร่วมกันทั้ง 6 ปี ทำให้มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 9) กล่าวว่าความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญาและความสามารถประมาณร้อยละ 50-60 ประสิทธิภาพและนิสัยในการเรียนที่ดีประมาณร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อม ประมาณร้อยละ 10-15 ทำนองเดียวกับ เมอร์เรนส์ (Mehrens. 1973 : 402) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่อาจมีองค์ประกอบอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น นิสัยการเรียน ทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่ออาจารย์ นอกจากนี้ ทราฟเวอร์ (Travers. 1958 : 396-402) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน นอกเหนือจากสติปัญญาคือเพื่อนสนิทและวิธีเรียน ซึ่งงานวิจัยของ กฤตยาภรณ์ เจริญทรัพย์. (2547 : 55) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเข้า

ร่วมกิจกรรมของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในรูปแบบกิจกรรมบังคับ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาในรูปแบบกิจกรรมบังคับโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อให้การจัดสภาพแวดล้อมของ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะการจัด สภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ คณะฯ ควรจัดหลักสูตร ที่ยืดหยุ่นต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน สามารถก้าวทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ควรปรับ วิธีการจัดการ โดยการเปลี่ยนภาระงานของอาจารย์ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ควรจัดและปรับปรุงสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้หลากหลาย และทันสมัย จัดให้มีหนังสือ และ คอมพิวเตอร์เพื่อให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้อย่างเพียงพอ

2. ด้านกิจกรรมนิสิต เพื่อให้งานกิจกรรมนิสิตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะฯ ควรส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดกิจกรรม เช่น สนับสนุนด้านงบประมาณ และอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตได้ทราบ วัน เวลา และสถานที่จัดกิจกรรมอย่างทั่วถึง เพื่อ สร้างแรงจูงใจให้แก่นิสิตให้เข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น คณะฯ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความสนใจของนิสิต และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนา บุคลิกภาพ สติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมทั้งอบรมบุคลากรให้เข้าใจบทบาท และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติแก่นิสิตชมรมต่าง ๆ เพื่อให้งาน ด้านกิจกรรมนิสิตดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริการนิสิต เพื่อให้งานด้านการบริการนิสิตมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น คณะฯ ควรให้ความสำคัญต่อการบริการต่าง ๆ เช่น บริการสุขภาพ บริการแนะแนว บริการ ห้องสมุด ทั้งนี้ คณะฯ ควรประเมินผลการให้บริการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสถานที่ ที่ให้บริการ และควรจัดบริการให้เพียงพอเหมาะสม โดยจัดสิ่ง อำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เช่น พื้นที่โรงอาหาร เพิ่มจำนวนที่นั่งรับประทานอาหารอย่าง เพียงพอ และจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายในคณะฯ เพิ่มขึ้น ในด้านเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ควรปรับปรุงด้านมนุษยสัมพันธ์และอบรมมีความรู้ในงานที่ทำ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา งานบริการนิสิต

4. ด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความ เหมาะสมมากยิ่งขึ้น คณะฯ ควรประเมินศักยภาพ ประสิทธิภาพของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

โดยพิจารณา ความเหมาะสม ความพอเพียง และความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนจำนวนที่นั่งเรียน และในส่วนของโรงอาหารก็เช่นกัน คณะฯ ควรปรับปรุงและ ขยายพื้นที่โรงอาหาร เพื่อให้นิสิตที่นั่งรับประทานอาหารได้อย่างสะดวกสบาย และควรติดพัดลม ทุกโรงอาหาร เพื่อปรับอุณหภูมิภายในโรงอาหารให้เย็นสบาย นอกจากนี้ควรเพิ่มการดูแลรักษา ความสะอาดของห้องสุขา เป็นต้น

5. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน คณะฯ ควรส่งเสริมให้นิสิตได้มีการปฏิสัมพันธ์ในด้าน ต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ นันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ และศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความผูกพันระหว่างนิสิตรุ่นเดียวกัน และระหว่างนิสิตรุ่นน้องกับนิสิตรุ่นพี่ เป็นการ ส่งเสริมให้นิสิตรักในสถาบันและกลุ่มเพื่อน คณะฯ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างนิสิตรุ่นพี่ กับรุ่นน้องเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนความรู้ และ ประสบการณ์ ตลอดจนฝึกให้มีความรักความสามัคคี ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ศึกษาจากทัศนะของคณาจารย์ ผู้บริหาร และนิสิตทุกชั้นปี เป็นประจำทุกปี
2. คณะทันตแพทยศาสตร์ ควรจะวิจัย เกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ส่งเสริมและ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้าน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในทุกด้านของสถาบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ นาควุฑุฑ. (2540). สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรม
อาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ปริญญาโท
กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กรกช ศิริ. (2536). การศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วม
กิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญาโท กศ.ม.
(จิตวิทยาแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กฤตยาภรณ์ เจริญทรัพย์. (2547). พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในรูปแบบบังคับ ปริญญาโท กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา.
ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เกียร ทุลาการวงศ์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิจการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- ขนิษฐา เกื้อมี. (2530). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา
ปริญญาโท กศ.ม. (วิทยาเขตพลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะ
แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์. ปริญญา
โท กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. (2540). *บนเส้นทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.พ.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . (2540). *พระเกี้ยว ๒๕๔๐ ปีที่ ๘๐ แห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2543ก). *60 ปี คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543ข). *รายงานประจำปี 2543*. กรุงเทพฯ : คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544ก). *แผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 9 (2545-2549)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2544ข). *รายงานประจำปี 2544*. กรุงเทพฯ : คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544ค). *หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : คณะทันตแพทยศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). *รายงานประจำปี 2545*. กรุงเทพฯ : คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา บุพธรณ. (2537). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลเกี่ยวกับการรู้ในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิกา สิงห์วิชา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิจการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- ชุตินา วีระเรืองไชยศรี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิจการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- ชุตินา สาขกุล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิจการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- ชูชาติ ไชยเขตต์. (2538). *สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยสยามตามทัศนะของนักศึกษา*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรง บรรจงศิลป์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิจการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
ทบวงมหาวิทยาลัย. (2540). ดัชนีบ่งชี้คุณภาพการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มาตรฐานอุดมศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทองเรือน อมรัชกุล. (2525). การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญชัย จงกลนี้. (2531, มิถุนายน – กันยายน) “บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย :
อุดมคติที่ยาก” วารสารศึกษาศาสตร์.12(6) : 24-26
- ประกอบ คุปรัตน์. (2525). “นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา” ใน
นิสิต นักศึกษาหลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : พีระพรีนา
- ประทุม นพคุณ. (2535). การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพณิชยการบางนา. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยพณิชยการบางนา.
- ประลม ไชยสาร. (2542). เจตคติและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ปรินญานิพนธ์ ศษ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.ถ่ายเอกสาร.
- ประสงค์ วงศาโรจน์. (2541). สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะ
ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาน อุพารธรรม. (2535). สภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิค.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ศูนย์สื่อเสริม.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2524). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรเทพ ไไทยรักษ์. (2539). ทักษะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พิทยา สายหู. (2527). “ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน”. ในการสัมมนาภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . พิษณุโลก. หน้า 52
- พลศิลป์ เกสร. (2536). การจัดบริการนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นิสิต. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉินีก และ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2540). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านการบริการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2518). “ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา” ใน คัมภีร์มหาวิทยาลัย. หน้า 134. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ไพโรจน์ ดำรงวิเศษ. (2533). การศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสงขลา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.บ. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์
- วรรณภา อิทมไธยยะ. (2537). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต : ภูเก็ต : งานวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต.
- วัลย์ลักษณ์ อัครวิงศ์. (2539). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วารสารวิทยาศาสตร์. ลาดกระบัง. 6(1) : 55-59
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2525). “งานสวัสดิการและบริการนิสิตนักศึกษา” ใน นิสิตนักศึกษา : หลักการแนวปฏิบัติและปัญหา. บรรณาธิการโดย พรชูลี อาชวอำรุง. หน้า 37-43. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). การวางแผนผังและการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา.

- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช .
- วิญ ทองพวง. (2542). *การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- วิไล ตั้งทัตสวัสดิ์ (2536). *สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล* ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกาญจน์ จันทร์เรือง. (2543). *การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน*. เชียงใหม่ : ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด.
- สายพิน สุตคณี. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สำเนาวิ ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2531). *ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาเกี่ยวกับการประชุมเชียร์และการต้อนรับน้องใหม่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และสงขลานครินทร์*. ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์ . (2537). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา พื้นฐานและการบริการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- _____. (2538). *มิติใหม่ของกิจกรรมนักศึกษาและการพัฒนานักศึกษา*. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สุกัญญา สุวรรณาคินทร์. (2535). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือในทัศนะของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร ระพิสุวรรณ และคณะ. (2540 พฤษภาคม-สิงหาคม). *วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 20(2) : 83
- สุนทรี ดวงทิพย์. (2543). *การพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสัมฤทธิ์ผลของสมรรถภาพด้านการเรียนรู้ในสถาบันราชภัฏ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุนีย์ บุรณวิทย์. (2537). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคกลางกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพร ตั้งสมวรพงษ์. (2542). การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์ ในอุดมศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 (เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ.) หน้า 77 กรุงเทพฯ : พรินต์โพร.
- เสริมศรี ไชยศรี, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- หนึ่งฤทัย ทักษิณมณี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิชการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- อนงค์นาถ นนทสุขเกษม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิชการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- อภิขนา โฉวินทะ และคนอื่น ๆ. (2538). รายงานการวิจัย เรื่องปัจจัยที่นำมาสู่ความล้มเหลวของการเรียนแพทย์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิญา ตันติสิริวัฒน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กิตติพร พินิชการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- ของการเรียนแพทย์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์วัฒน์. (2533). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อรรณพ คุณพันธ์. (2521). การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2542). การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา สายยศ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยของนิสิต. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัจฉรา นันทะแสง. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. กิตติพร พิณิชการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และ พรรณี บุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง *สภาวะแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต*.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรวรรณ นารถพจนานนท์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อาภาพร บุลศรี. (2546). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่องานบริการและสวัสดิการของฝ่าย
สวัสดิการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษา* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาน. (2531). *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุเทน กล้าอุ่น. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. กิตติพร พิณิชการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546.
- เอกวิทย์ ณ ถलग. (2530, เมษายน – มิถุนายน). “*สภาพปัญหาและความต้องการการ
เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษา*,” วารสารครุศาสตร์ : 38.
- Astin , Alexander W. (1993). *The College Environment*. New York : American Council
on Education.
- Bennett, M.E. (1952). *College and Life*. New York : McGraw-Hill.
- Bergquist, William H. Gould Ronald A.and Greenburg Elinor Miller.(1981). *Designing
Undergraduate Education*. California : Jossey-Bass Publishers.
- Cronbach, Lee J.(1970). *Essentials of Psychological Testing* . 3rd ed. New York : Harper
& Row.
- Davie, James S. and Paul A. Hare. (1956. Winter). “*Button –Down Collar Culture :
A Study of Undergraduate Life at Men’s College*” in Human Organization.
14 : 13-20.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*.
5th .ed., New York : McGraw-Hill.

- Harold Webster.(1964). "*Personality Change in College Students*". In *College and Character*. New York : Nevitt Stanford.
- Layman, Barbara Jean. (1976). "*Perceptions of College Environment at Oklahoma State University by Incoming Freshman Students*" : Dissertaion Abstracts International. 36(11) : 7210-A
- Maddox, Henry. (1963). *How to study*. London : Cox & Wyman.
- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehman. (1973). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. New York : Rinehart and Winston.
- Newcomb, Theodore M. (1962). "*Student Peer Group Influence.*" in *Personality Factors on the College Campus*. New York : Social Science Research Council.
- Pace, C.R., and G.E. Stern. (1965). "*An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment.*" *Journal of Education Psychology*. 49 : 260-277.
- Peterson, J.S. (1966. May). "*Some of Observation on Superior Student*" *Journal of Education Sociology*. 35(3) : 172.
- Steers, Richard M., Gerardo R. Ungson and Richard T. Mowdy. (1985). *Managing Effective Organizations : an Introduction*. Boston : Kent Publishing.
- Travers, Robert M.W. (1958). *Educational Measurement*. New York : The Macmillan Company.
- Webster, Noah. (1958). *New Collegiate Dictionary*. A Merriam Webster, 2nd ed. Springfield, Massachusetta : G & C Merriam.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนารงค์ อาจารย์ประจำภาควิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ประจำสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ดร. พิเชียร อังจันทร์เพ็ญ รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต
คณะทันตแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจทักษะของนิสิตทันตแพทย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้การสอน ด้านกิจกรรมนิสิต ด้านการบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน การส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ ให้เอื้อต่อการผลิตบัณฑิตสาขาทันตแพทยศาสตร์ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / หรือ X หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () หญิง () ชาย
2. ชั้นปีที่ศึกษา () ชั้นปีที่ 1 () ชั้นปีที่ 2
() ชั้นปีที่ 3 () ชั้นปีที่ 4
() ชั้นปีที่ 5 () ชั้นปีที่ 6
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน () คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.25-4.00
() คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.24 ลงมา

ตอนที่ 2 ข้อคำถามทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณา

ค่าน้ำหนักระดับความคิดเห็นของท่าน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน					
1. ปริมาณเนื้อหาวิชาเทียบกับจำนวนหน่วยกิต					
2. เอกสารประกอบการสอนของรายวิชาที่ทันตแพทย์					
3. การเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
4. การกระตุ้นให้นิสิตค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
5. การมุ่งเน้นให้นิสิตใช้ความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ					
6. การเชื่อมโยงความรู้ด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ					
7. ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของอาจารย์					
8. ความเที่ยงตรงและยุติธรรมของการให้คะแนน					
9. การให้คำปรึกษาแก่นิสิตนอกเวลาสอน					
10. การเปิดโอกาสให้นิสิตประเมินการสอนเมื่อเสร็จสิ้นการสอน					
11. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน					
12. ความเป็นกันเองของอาจารย์					
13. การสร้างแรงจูงใจในการเรียนของอาจารย์					
สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต					
14. การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทุกประเภทของคณะฯ					
15. คณะฯ จัดหาห้องทำงานสำหรับสโมสรนิสิตและชมรมเป็นสัดส่วน					
16. คณะฯ ให้เงินอุดหนุนการทำกิจกรรม					
17. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคณะฯ อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม					
18. ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมที่นิสิตจัดขึ้น					

ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิต (ต่อ)					
19. กิจกรรมส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับ					
20. ตารางเรียนเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมของนิสิต					
21. นิสิตมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม					
22. การเปิดโอกาสให้นิสิตจัดกิจกรรม					
23. ระเบียบ กฎเกณฑ์ของคณะฯ เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมนิสิต					
24. การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของนิสิต					
25. การแบ่งเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต					
26. การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของนิสิต					
สภาพแวดล้อมด้านบริการนิสิต					
27. การจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน					
28. จัดบริการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียน					
29. จำนวนหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารเพื่อการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดคณะฯ					
30. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นทางวิชาการสำหรับนิสิต					
31. การจัดบริการด้านการรักษาพยาบาลแก่นิสิต					
32. จำนวนทุนการศึกษาที่คณะฯ และ มหาวิทยาลัยจัดสรรให้					
33. จำนวนคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการกับจำนวนนิสิต					
34. การจัดบริการร้านอาหารที่มีความสะอาดและสะอาด					
35. ความพร้อมในการให้บริการด้านสุขภาพและอนามัย					
36. การบริการแนะแนวอาชีพที่จัดให้นิสิต					
37. การจัดหางานให้ทำในระหว่างเรียน					
38. การให้ความสะดวกในการลงทะเบียน					
39. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับนิสิต					
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่					
40. ที่ตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์					
41. การวางผังอาคารเรียนต่างๆ					
42. บริเวณคณะฯ มีความสะอาด สวยงาม					
43. การจัดสถานที่พักผ่อนสำหรับนิสิตภายในคณะฯ					

ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ (ต่อ)					
44. การจัดสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกาย					
45. ห้องน้ำ ห้องสุขา ตามอาคารต่าง ๆ					
46. จำนวนที่นั่งในโรงอาหาร					
47. การจัดสถานที่นอกห้องเรียนสำหรับนิสิตค้นคว้าเพิ่มเติม					
48. บรรยากาศของห้องเรียน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ					
49. บรรยากาศของห้องปฏิบัติการ เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ					
50. บรรยากาศของคลินิก เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ					
51. การจัดห้องสำหรับนิสิตทำกิจกรรมร่วมกัน					
52. จำนวนที่นั่งในห้องสมุด					
สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน					
53. การให้ความช่วยเหลือแนะนำเรื่องต่าง ๆ ระหว่างนิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้อง					
54. นิสิตรุ่นพี่ให้คำแนะนำด้านการฝึกปฏิบัติแก่นิสิตรุ่นน้อง					
55. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้อง					
56. การร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน					
57. การรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม					
58. การรวมกลุ่มทบทวนบทเรียนก่อนสอบ					
59. การให้คำปรึกษาหารือและแก้ปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
60. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในเรื่องต่าง ๆ					
61. การให้ความช่วยเหลือของรุ่นพี่แก่รุ่นน้องในด้านการเรียน					
62. ความสามัคคีในหมู่คณะฯ ของนิสิต					
63. การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตส่วนใหญ่					
64. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของนิสิต					
65. การร่วมทำกิจกรรมและพบปะสังสรรค์ระหว่างนิสิตต่างชั้นปี					

|

|

|

.....

|

.....
.....

--	--	--	--	--	--

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.99
2	3.33
3	5.25
4	5.51
5	3.99
6	4.79
7	5.79
8	1.95
9	3.79
10	3.80
11	2.50
12	1.95
13	2.34
14	3.37
15	3.27
16	2.08
17	3.79
18	2.68
19	1.94
20	3.93
21	3.10
22	3.35
23	3.87
24	3.87
25	3.64
26	2.40
27	3.90
28	1.82

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
29	3.64
30	2.40
31	3.90
32	1.82
33	3.42
34	2.50
35	2.83
36	5.79
37	6.77
38	1.86
39	2.50
40	2.50
41	2.61
42	2.40
43	4.29
44	1.82
45	3.13
46	2.50
47	4.26
48	1.78
49	3.12
50	3.33
51	3.05
52	2.49
53	2.04
54	2.49
55	2.61
56	2.75

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
57	2.55
58	3.90
59	1.82
60	2.16
61	3.99
62	2.50
63	1.93
64	3.33
65	3.12
66	2.90
67	3.86
68	2.69
69	3.00

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .94

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกิตติพร พินิจการ
วัน เดือน ปีเกิด	25 กรกฎาคม 2508
ที่อยู่ปัจจุบัน	29/1 ม.4 ถ.พระราม 2 แขวงสามค่า เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนมิตรพลพณิชยการ
พ.ศ. 2542	กศ.บ. การจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏธนบุรี
พ.ศ. 2547	กศ.ม การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ